

Universiteit Utrecht

Ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid op de scholen van de VPCO

Een diepteonderzoek naar de huidige stand van zaken en het gewenste toekomstperspectief op Curaçao

Marianne Dekker

Universiteit Utrecht

Ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid op de scholen van de VPCO

Een diepteonderzoek naar de huidige stand van zaken en het gewenste toekomstperspectief op Curaçao

Marianne Dekker

Masterthesis

Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken

Universiteit Utrecht, november 2013

Thesis docent: Rogier van 't Rood

Inhoudsopgave

Dankwoord	5
Samenvatting	6
Abstract	7
Inleiding	8
Theoretisch kader	9
Migranten op Curaçao.....	9
Cross culturele verschillen.....	9
Omgeving van het kind.....	11
Het Nederlandse schoolsysteem op Curaçao.....	14
Ouderbetrokkenheid.....	15
Ouderbetrokkenheid op Curaçao.....	17
Vraagstelling.....	18
Methoden.....	19
Participanten	19
Procedure	20
Instrumenten.....	20
Data-analyse.....	21
Resultaten	21
Dr. Albert Schweitzer school voor Funderend Onderwijs (ASFO)	22
Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?	22
Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?.....	23
Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?	24
Marnix school voor Funderend Onderwijs.....	24
Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?	24
Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?.....	24
Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?	25
DIVI DIVI L.O.M.....	26
Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?	26
Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?.....	26
Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?	27
Dr. Albert Schweitzer College Parera VSBO (ASCP).....	28
Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?	28
Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?.....	28

Wat is de visie van de schoolleiders met betrekking tot ouderbetrokkenheid?	29
Dr. Albert Schweitzer HAVO-VWO (ASHV)	29
Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?	29
Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?	30
Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?	31
Marnix College VSBO	32
Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?	32
Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?	32
Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?	33
Conclusie & Discussie	34
Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid op de scholen van de VPCO?	34
Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?	36
Wat is de visie van de schoolleiders met betrekking tot ouderbetrokkenheid?	38
Concluderend	39
Kritische kanttekening	40
Aanbevelingen	41
Parenting	41
Communicatie	42
Vrijwilligerswerk	42
Thuisondersteuning	43
Besluitvorming	43
Samenwerking met de gemeenschap	43
Literatuur	44
Bijlage 1: topic lijst interview directeuren en adjunct-directeuren	49
Bijlage 2: topic lijst interview oudercommissies	50
Bijlage 3: definitie ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid gehanteerd tijdens de interviews	51
Bijlage 4: Parents University	52

Dankwoord

Graag wil ik een aantal mensen bedanken die ervoor hebben gezorgd dat ik dit onderzoek succesvol heb kunnen afronden. Mijn dank is groot voor alle directeuren, adjunct directeuren en ouders van de oudercommissies die bereid waren te participeren in dit onderzoek. Alle respondenten hebben snel toegezegd voor een interview, waardoor de data verzameling erg voorspoedig ging. Hieruit volgden vele interessante conversaties, waarbij ik inzicht kreeg van wat er zich binnen de scholen afspeelden. Ik ben dankbaar voor de tijd die deze personen voor mij vrijgemaakt hebben.

Ik wil graag Rogier van 't Rood bedanken voor zijn begeleiding en goede feedback. Hij wees mij op zaken en punten waar ik zelf niet goed zicht op had. Ook wil ik Ilona Berggraaf van de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs bedanken die mij goed op weg heeft geholpen aan de start van mijn onderzoek en mij daarbij veel vertrouwen gaf.

Diane Lorier wil ik bedanken voor de mogelijkheid om stage te lopen bij de VPCO en daarbij ook onderzoek te doen. Ik heb een hele fijne en leerzame tijd gehad. Mats Backhausen en Laura Dekker bedankt voor alle tijd die jullie vrijgemaakt hebben om mijn spel-, typ-, en spreektaal fouten eruit te halen.

Dit onderzoek is niet zonder tegenslag tot stand gekomen en veel tijd is er dan ook in gestoken. Uiteindelijk is het dan toch gelukt en wil ik iedereen die aan dit onderzoeksproces heeft bijgedragen bedanken.

Utrecht, 19-11-2013

Marianne Dekker

Samenvatting

In deze studie is onderzocht in hoeverre scholen van de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs (VPCO) te Curaçao ouders een rol willen toebedelen in het onderwijs en hoe ze die rol ingevuld willen zien. Ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid zijn centrale begrippen die als uitgangspunt zijn genomen om de huidige situatie van scholen in kaart te brengen. De dataverzameling bestaat uit semi-gestructureerde interviews, gegevensbronnen en beleidsdocumenten. Er zijn in totaal twaalf interviews afgenomen onder schooldirecteuren, adjunct-directeuren en oudercommissies. Uit de resultaten van deze studie blijkt dat wanneer scholen lage ouderbetrokkenheid hebben dit een gevolg is van een afwezige samenwerking tussen school en oudercommissie en onvoldoende communicatie. Tevens werd er geen initiatief getoond en verantwoordelijkheid genomen door school of ouders. Voor de scholen die wel een hoge mate van ouderbetrokkenheid hadden, was het takenpakket van de oudercommissie duidelijk en werden er scherpe regels gesteld t.a.v. thuisondersteuning. De scholen informeerden de ouders over aankomende belangrijke proefwerken, activiteiten en informatieavonden d.m.v. positieve en goede communicatie. Concluderend kan gezegd worden dat scholen een beleid aan de hand van hun visie moeten ontwikkelen en dit tevens duidelijk naar de ouders communiceren.

Abstract

In this study the willingness of the VPCO to involve parents in education, and the schools' implementation here off, has been researched. There has been no prior research in the current situation of parent participation and parental involvement within the six schools of the VPCO on Curaçao. Besides semi-structured open interviews, data sources and policy documents have been accessed during the data collection. Four school principals, two assistant principals and twelve members of each school's PTAs whom represent the parents have been interviewed. The results of this study indicate that the structure with reference to the central themes (participation and involvement of parents) is lacking in most schools. This is in most part attributable to poor cooperation between the schools and their PTA's and due to insufficient communication between these two parties. On top of that neither of the parties is showing initiative. The schools that did score high on parental involvement had well organized PTA's that communicated clear rules and guidelines to the parents with reference to homework supervision and parents testing their children. It was also mandatory for parents to visit PTA and information meetings. The schools that had high parental involvement informed parents about upcoming exams, activities and information evenings through the use of clear communication. It can be concluded that schools have to develop a policy based on their vision and also communicate clear to parents about the parental involvement policy.

Inleiding

Curaçao is onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden. Het eiland is zich behalve op politieke velden, ook op sociale, economische en educatieve velden aan het ontwikkelen (Dijs, 2011). Op Curaçao is ongeveer 25% van de totale bevolking tussen de 0-24 jaar en deze doelgroep kampt met verschillende problemen (Dienst Cultuur en Educatie & Federatie Antilliaanse Jeugdzorg, 2006). Ongeveer 40% van de jongeren groeit op in één oudergezin met daarbij een moeder als gezinshoofd. Naast een slechte sociaaleconomische situatie, bestaat er ook een grote inkomensongelijkheid. Relatieve armoede is dan ook een veel voorkomend verschijnsel (Dienst Cultuur en Educatie & Federatie Antilliaanse Jeugdzorg, 2006). Tevens worden er vraagtekens geplaatst bij de identiteit van een Curaçaoënaar. Dit is een gevolg van de rijke multiculturele samenleving op Curaçao (Dijs, 2011).

Een relatief grote groep jongeren loopt gedurende hun schoolloopbaan een achterstand op. De lagere school wordt slechts door een kwart van alle jongeren afgerond en slechts 55% van de jongeren behaalt een diploma op het voortgezet onderwijs. Tot slot is het opvallend dat het aantal jongeren dat HAVO of VWO volgt en afrondt relatief klein is (Dienst Cultuur en Educatie & Federatie Antilliaanse Jeugdzorg, 2006).

Het Onderwijs en Jongerensamenwerkingsprogramma (OJS) richt zich op de verbetering van de kwaliteit van het Funderend- en Beroepsonderwijs. Eén van de speerpunten die centraal staat, is het intensiveren van ouderbetrokkenheid (Andersson Elffers Felix, 2011: p.3). De reden hiervoor is de positieve invloed die ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid hebben op zowel de ontwikkeling van het kind als de attitudes van ouders ten opzichte van de school (Driessen, Smit & Slegers, 2005: p. 510; Eccles & Harold, 1993: p. 571; Haynes, Comer, & Hamilton-Lee, 1989: p. 87; Sui-Chu & Willms, 1996: p. 126; Smit, Sluiter & Driessen: p. 23, 2006; Zellman & Waterman, 1998: p. 278). Ouders betrekken bij de educatie van het kind stimuleert het succes op school (Georgiou & Tourva, 2007; Lee & Bowen, 2006) en verbetert de kwaliteit van de educatie (Bergmann, 1996). Verder laten Hoover-Dempsey et al. (2005) zien dat ouders zelf ook vaardigheden en kennis ontwikkelen door betrokkenheid te tonen bij de ontwikkeling van hun kind. Van 't Rood (2009) stelt dat het betrekken van ouders bij de educatie van hun kind positieve invloeden heeft op zowel de 'empowerment' van het kind als de 'empowerment' van de ouders zelf.

Op Curaçao zijn er zeven verschillende schoolbesturen actief in het Funderend Onderwijs, Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs en/of Secundair Beroepsonderwijs. Eén van de schoolbesturen is de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs (VPCO).

De VPCO heeft ouderbetrokkenheid hoog op de lijst van speerpunten staan, voor zowel het Funderend Onderwijs als het Voortgezet Onderwijs.

Theoretisch kader

Migranten op Curaçao

Curaçao is een multiculturele samenleving, die is gevormd door voorouderlijke sporen. Indianen, Hispanics, Nederlanders, joden en Afrikanen hebben als eerst invulling gegeven aan het land, waardoor er een rijke etnisch-culturele samenstelling is gevormd. Migratie heeft dan ook altijd een karakteristieke rol gespeeld in de geschiedenis van het eiland. De regelmatige stroom van migratie heeft geleid tot culturele uitwisselingen (Dijs, 2011).

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft een Census gehouden op Curaçao voor het jaar 2011. Het aantal inwoners op Curaçao per maart 2011 bedraagt 150.563 personen. De bevolking is tussen 2001 en 2011 met 15,3% gegroeid. Dit is te danken aan natuurlijk groei, maar ook aan immigratie. In totaal is het aandeel van buiten Curaçao geboren personen toegenomen van 19,5% in 2001 naar 24,2% in 2011. In tabel 1 is de bevolking naar geboorteplaats in procenten te zien (Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao, 2012).

Tabel 1.

Bevolking van Curaçao naar geboorteplaats –in % (Census 2011)

Geboorteplaats	2001	2011
Curaçao	80,5	75,8
Bonaire, Saba, St. Eustatius, St. Maarten en Aruba	3,5	2,9
Nederland	4,2	6,0
Dominicaanse Republiek	3,2	3,6
Colombia	1,6	3,0
Elders geboren	7,0	8,7
Totaal	100,0	100,0

Cross culturele verschillen

Er is geen uniforme definitie van cultuur. Volgens Tennekes (1994) is cultuur ‘Een samenhangend geheel van betekenissen dat een mens oriënteert op de werkelijkheid en duidelijk maakt welke waarden en normen richtgevend zijn’. Keesing (1981) definieert cultuur als het systeem van kennis dat min of meer gedeeld word door leden van een maatschappij. De cultuur waarin een persoon opgroeit, bepaalt ten dele hoe deze reageert op verschillende situaties. Tijdens de opvoeding worden kinderen ingewijd in de cultuur van de groep waartoe zij behoren. Dit wordt het enculturatieproces genoemd. Cultuur is dus niet aangeboren, maar leren we aan.

Er zijn verschillende dimensies binnen culturen: Individualisme en collectivisme. Ouders in niet-westerse culturen hanteren veelal een andere opvoedingsstijl en voeden hun kinderen met andere normen en waarden op dan ouders in westerse culturen. Kağıtçıbaşı (1997) heeft een model ontwikkeld waarin de controverse in socialisatie tussen collectivistische en individualistische culturen wordt weergegeven. Collectivistische culturen worden vaak gekenmerkt door een traditionele, op zelfvoorziening gerichte, agrarische bestaanswijze. Bij individualistische culturen wordt de context vaak gekenmerkt door een industriële en diensten economie, hoge welvaart en uitgebreid onderwijs. Deze context is in beide culturen van directe invloed op de gezinsstructuur. In collectivistische culturen komt de 'extended familie' veel voor (gezin met meer familieleden in één woonomgeving) en is er sprake van patrilineariteit. De individualistische culturen leven in kerngezinnen en er zijn hechte gezinsrelaties. Over het algemeen hebben vrouwen in collectivistische culturen een lagere status dan in een individualistische cultuur. Deze leefwijze heeft effect op de opvoedingsdoelen.

In collectivistische culturen staan de volgende socialisatiewaarden centraal: loyaliteit aan familie en groep, emotionele en materiele investeringen in ouders, interdependentie (sterke wederzijdse afhankelijkheid), utilitaire waarde van kinderen (oudedagvoorzieningen). In de individualistische cultuur is individuele ontplooiing een belangrijk doel voor de ouders, ouders investeren zowel materieel als emotioneel in kinderen en kinderen hebben een meer emotionele waarde voor ouders. Beide culturen hanteren ook verschillende opvoedingsstijlen. Waar in de collectivistische culturen ouders vaak een autoritaire opvoedingsstijl gebruiken wordt in de individualistische culturen vaker een toegeeflijke opvoedingsstijl gehanteerd. Beide opvoedingsstijlen worden omschreven door Baumrind (1980). In een autoritaire opvoedingsstijl staan gehoorzaamheid en afhankelijkheid centraal. Kinderen hebben weinig in te brengen en strenge regels moeten opgevolgd worden. In de autoritatieve toegeeflijke opvoedingsstijl zijn ouders een hulpbron voor het kind wanneer het dat nodig heeft en autonomie en zelfvertrouwen zijn erg belangrijk. De toegeeflijke opvoedingsstijl echter, omschreven door Baumrind, sluit niet geheel aan bij de eigenschappen van de individualistische cultuur. De autoritatieve opvoedingsstijl, waar regels wel gesteld en nageleefd moeten worden, maar waar kinderen worden aangemoedigd hun eigen mening te geven, past hier veel beter bij (Kağıtçıbaşı, 1997; Eldering, 2008; Baumrind, 1980). Er treden echter wel veranderingen op wanneer een collectivistische samenleving zich ontwikkelt. Kağıtçıbaşı (1997) is van mening dat urbanisatie en industrialisatie in dit type samenleving

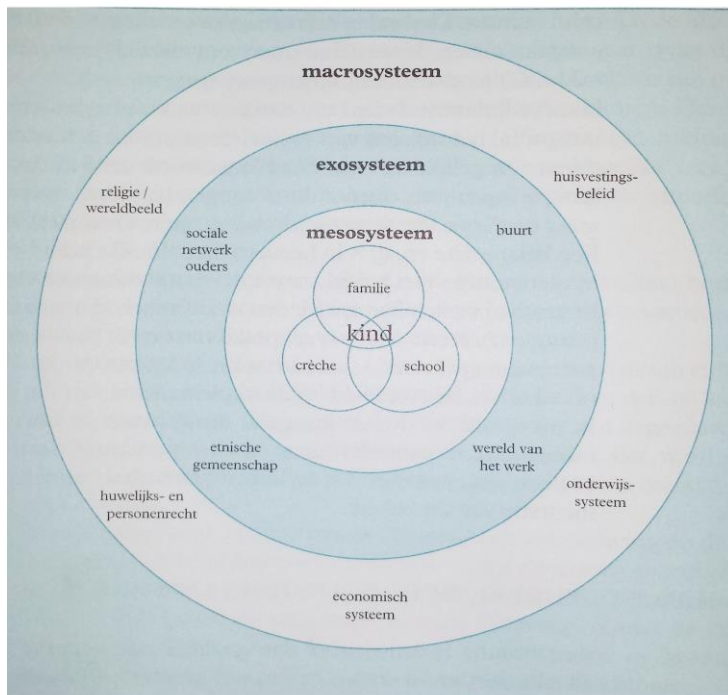
niet per definitie leiden tot een individualistische cultuur. Er zal een mengvorm ontstaan waarin naast collectivistische ook individualistische waarden belangrijk worden.

Bij het socialisatiemodel van Kağıtçıbaşı zijn wel enkele kritische kanttekeningen te plaatsen. Eldering (2008) stelt dat het socialisatiemodel uitgaat van een stereotype en een sterk vereenvoudigd beeld van een cultuur. Killen & Wainryb (2000) betwijfelen de status van individualisme en collectivisme als dichotoom construct. Zij stellen dat onafhankelijkheid en interdependentie naast elkaar bestaan in verschillende culturen, maar dat de vormen van co-existentie kunnen variëren. Greenfield en Cocking (1994) geven aan dat elke cultuur een mengeling van individualisme en collectivisme is. Beide aspecten zijn aanwezig, één cultuur zal echter de overhand hebben. Ten tweede houdt het socialisatiemodel geen rekening met intra culturele verschillen die voortkomen uit sociale klasse, opleidingsniveau en subcultuur. Deze verschillen resulteren dan ook in verschillende opvoedingsstijlen, waarbij tevens ook geen rekening gehouden wordt met het verschil tussen opvoedingsstijlen van vaders en moeders (Eldering, 2008). Tot slot beperkt het collectivistische model zich tot agrarische samenlevingen met een patrilineaire verwantschapsstructuur, terwijl dit niet op alle collectivistische samenlevingen van toepassing is (Eldering, 2008). Curaçao bijvoorbeeld, valt niet te typeren als een typische agrarische samenleving.

Omgeving van het kind

De cultuur waarin kinderen opgroeien en dus de omgeving heeft een grote invloed op opgroeiende kinderen. Bronfenbrenner (1977) stelt dat de omgeving waarin kinderen opgroeien een grote invloed heeft op de ontwikkeling en het gedrag van het kind. De menselijke ontwikkeling is als een voortgaande, wederzijdse aanpassing tussen een opgroeiend kind en zijn directe omgeving (Bronfenbrenner, 1977; Serpell, 1999). Veel traditionele benaderingen in de ontwikkelingspsychologie besteden weinig aandacht aan de leefomgeving van kinderen. Bronfenbrenner heeft dan ook een sociaal ecologisch model ontwikkeld dat wordt weergegeven als een topografisch arrangement van systemen. In figuur 1 is te zien dat elk systeem is ingebed in een bredere context. De opeenvolgende systemen zijn: het microsysteem, het mesosysteem, het exosysteem en het macrosysteem.

Figuur 1. Sociaal ecologisch model van Bronfenbrenner (1977)

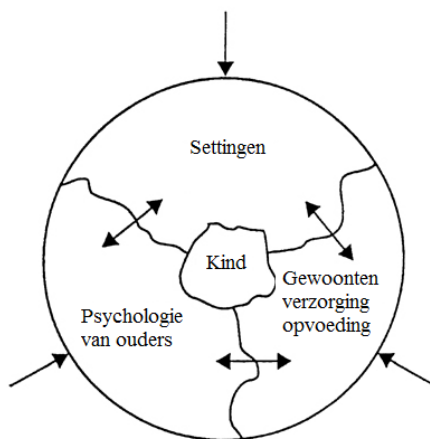

Het microsysteem verwijst naar concrete activiteiten en interne interacties van het kind en zijn omgeving in fysieke en sociale arrangementen. Het gezin is daarbij het belangrijkste microsysteem van een kind. Fysieke aspecten zijn bijvoorbeeld de huisvesting en de aanwezigheid van speelgoed. Sociale aspecten hebben betrekking op de personen met wie het kind dagelijks te maken heeft. Het mesosysteem bestaat uit twee of meer microsystemen van het kind en hun onderlinge relaties. Het gezin en de school zijn hier twee voorbeelden van. Wanneer deze twee microsystemen niet met elkaar overeenkomen (individualisme vs. collectivisme) kan dit voor problemen zorgen. Het exosysteem is samengesteld uit twee of meer microsystemen, waarvan één systeem geen direct microsysteem van het kind is. Dit systeem bestaat uit formele en informele sociale structuren rond het gezin. De belangrijkste sociale structuren hebben voornamelijk invloed op ouders en daarmee indirect ook op het kind. Het werk en het sociale netwerk van ouders, de buurt waarin het gezin woont en de etnische en religieuze gemeenschap waarvan het gezin deel uitmaakt zijn hier voorbeelden van. Tot slot bestaat het macrosysteem uit alle micro-, meso- en exosystemen die direct en indirect de ontwikkeling van het kind beïnvloeden. Het macrosysteem is geen concrete sociale structuur, maar heeft betrekking op de cultuur van een samenleving. Dit systeem is dan ook te beschouwen als de culturele blauwdruk van de samenleving.

Het ecologisch model van Bronfenbrenner houdt echter te weinig rekening met de culturele dimensie van de opvoeding. In het ecologisch model wordt de culturele dimensie namelijk beperkt tot het macroniveau. Het model biedt een geschikt kader voor kinderen die opgroeien in mono-culturele settingen, maar veel kinderen hebben te maken met bi-culturele settingen (Eldering, 2008). Marschütz (2000) stelt dat het model ingaat op het sociaal denken en handelen en minder op het etnische en antropologische denken en handelen. Tevens zou het zeer moeilijk zijn om de theorie van het model empirisch toe te passen (gezin en opvoeding).

Een model dat wel de bi-culturele opvoeding- en leefsituatie van kinderen beschrijft is een combinatie van het sociaal ecologisch model van Bronfenbrenner en het theoretisch raamwerk van de 'developmental niche' van Harkness en Super (1986). De 'developmental niche' concentreert zich op de culturele dimensie van de omgeving waarin kinderen opgroeien. Hierdoor vormt dit theoretisch raamwerk een aanvulling op het ecologisch model van Bronfenbrenner. Het combineert inzichten uit de ontwikkelingspsychologie (te weinig focus op de culturele structurering van de omgeving) en de culturele antropologie (focus op cultuur van een samenleving, maar minder op het kind) en is opgebouwd uit drie subsystemen, namelijk: de fysieke en sociale settingen waarin een kind leeft, cultureel bepaalde gewoontes van verzorging en opvoeding en tot slot de psychologie van de opvoeders. De 'developmental niche' wordt afgebeeld in figuur 2.

Figuur 2. 'Developmental niche' van Harkness & Super (1986).

De dagelijkse settingen waarin een kind verkeert, behoren tot de belangrijkste invloeden in het leven van een kind. Deze settingen kunnen wel van cultuur tot cultuur verschillen, zoals de vorm van het gezinsverband en de gezinsgrootte. Gewoonten, verzorging en opvoeding van kinderen zijn te beschouwen als vanzelfsprekende gedragsstrategieën en routinematige

praktijken van een lokale gemeenschap. Sommige culturen vinden het bijvoorbeeld wreed dat in Nederland een jong kind in een apart bed gelegd wordt. De opvattingen die ouders hebben over de bovenstaande praktijken wordt de psychologie van de opvoeders genoemd. Deze opvoedingsideeën zijn cultureel verankerd en geven richting aan de manier waarop ouders opvoeden. Een andere term is ‘parental ethnotheories of parental belief systems’ en geeft aan dat de theorieën van ouders per culturele groep kunnen verschillen. Ouders in samenlevingen met een sterke mate van collectivisme zullen bij de opvoeding meer nadruk leggen op relationele waarden en normen in de opvoeding, zoals gehoorzaamheid en respect, dan ouders uit meer individualistische samenlevingen.

De ‘developmental niche’ roept twee vragen op over de samenhang van de subsystemen en de veranderbaarheid van de niche. De eerste vraag is in hoeverre de opvoedingspraktijken van de ouders overeenkomen met hun belief systems en welke factoren eventueel discrepanties veroorzaken (Eldering, 2008). Een tweede vraag is in hoeverre dit cultureel denkmodel, inclusief normen en waarden, te veranderen is wanneer sociale en fysieke settingen ook veranderen door urbanisatie, industrialisatie en modern onderwijs (D’Andrade & Strauss, 1992).

Curaçao is over het algemeen een collectivistisch land en de cultuur is sterk op relaties gericht. Kinderen leren dan ook denken in termen van “wij”, identiteit wordt aan het sociale netwerk ontleend en persoonlijke relaties gaan voor een taak (Kruit & Groeneveld, 2009). Burnet & Atmowiriono (2007), onderzochten in hoeverre depressie onder Arubaanse en Antilliaanse studenten op de Haagse Hogeschool gerelateerd is aan adaptie, studie en culturele hechtingsproblemen. Adaptie aan de Nederlandse assertieve houding en het zich moeten uitdrukken in de Nederlandse taal bleek moeilijk te zijn tijdens groepsprojecten. De studenten voelden zich buitengesloten en niet begrepen door de Nederlandse studenten. De studie liet ook moeilijkheden zien tussen de twee verschillende culturen, namelijk het Nederlandse individualisme en het Antilliaanse en Arubaanse collectivisme. Dit maakte adaptie meer complex. De VPCO is een Nederlands schoolbestuur op Curaçao. Dit betekent dat hier de Nederlandse taal centraal staat. Dit kan dus ook moeilijkheden met zich meebrengen.

Het Nederlandse schoolsysteem op Curaçao

Curaçao heeft een breed aanbod wat betreft onderwijs, beginnende bij voorschoolse educatie tot aan het wetenschappelijk onderwijs. Het Curaçaose onderwijssysteem is grotendeels een weerspiegeling van het Nederlandse. Sinds 2002 zijn er wel vernieuwingen en veranderingen toegepast in het onderwijs op Curaçao. Het Funderend Onderwijs bestaat uit kleuterscholen

en basisscholen en bestaat uit twee cycli, namelijk van vier tot acht jaar en van acht tot twaalf jaar (Dienst Cultuur en Educatie & Federatie Antilliaanse Jeugdzorg, 2006). Het beroepsonderwijs bestaat uit drie onderdelen, namelijk: het Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs (VSBO), Secundair Beroepsonderwijs (SB) en het Arbeidsgericht Onderwijs (AGO) (Andersson Elffers Felix, 2011: p.4).

De belangrijkste taal die gesproken wordt op Curaçao is Papiamentu. Meer dan 80% van de populatie van Curaçao geeft aan dat bij hen thuis Papiamentu gesproken wordt. Nederlands wordt slechts door 9.3% van de bewoners van Curaçao thuis gesproken. Over het algemeen hebben alleen Nederlandse en Surinaamse kinderen kennis van de Nederlandse taal wanneer ze starten met school. De meeste kinderen hebben dus geen kennis van de Nederlandse taal en grammatica wanneer ze op 4-jarige leeftijd beginnen met school (Dijkhoff & Pereira, 2010). De leermethoden en leermaterialen die gebruikt worden op Curaçao komen vanuit Nederland. Hierdoor zijn veel lesmaterialen minder geschikt omdat ze niet aansluiten op de context van het kind op Curaçao (Migge, Léglise & Bartens, 2010). Al in de kleuterklas wordt het taalaanbod complexer en wordt er ook verwacht dat kinderen thuis deze complexe taal horen. Het blijkt dus dat niet alle kinderen even veel schooltaal mee krijgen vanuit huis. Deze achtergebleven taalontwikkeling heeft effect op voorschoolse competenties, waardoor kinderen vaak in een lager academisch traject starten dan leeftijdsgenoten wanneer de formele scholing begint (Eldering, 2008).

Ouderbetrokkenheid

Onderzoek heeft aangetoond dat er een positief verband bestaat tussen participatie van ouders enerzijds en prestaties van kinderen en hun cognitieve ontwikkeling anderzijds. Bovendien heeft het een positieve invloed op de attitude van ouders ten opzichte van de betreffende school (Driessen et al., 2005: p. 514). Ouderbetrokkenheid is in verband gebracht met hogere academische prestaties van kinderen en adolescenten en de ontwikkeling van sterkere zelfregulerende vaardigheden. Tevens is de aanwezigheidsgraad en de beleving van de kinderen op school positiever. (Eccles & Harold, 1993: p. 571; Haynes et al., 1989: p. 87; Smit et al., 2006: p. 5; Sui-Chu & Willms, 1996: p. 138; Zellman & Waterman, 1998: p. 278). Uit meerdere Britse en Amerikaanse onderzoeken blijkt dat dit geldt voor leerlingen van alle leeftijden, uit gezinnen met alle economische en etnische achtergronden en opleidingsniveaus (Smit et al., 2006). Het effect van ouderbetrokkenheid op het Funderend Onderwijs blijkt zelfs groter te zijn dan de kwaliteit van het onderwijs (Desforges & Abouchaar, 2003). Kinderen profiteren dus het meest van betrokkenheid van ouders in educatieve

thuisactiviteiten (Fantuzzo, MacWayne, Perry & Childs, 2004; Izzo, Weissberg, Kasproff & Fendrich, 1999; Desforges & Abouchaar, 2003). Tot slot mag er echter bij afwezigheid van ouders niet altijd vanuit worden gegaan dat deze ouders niets geven om hun kinderen. Barrières kunnen ouders behoeden om betrokken te zijn bij de educatie van hun kind (Finders & Lewis, 2002; p. 50).

Ouderbetrokkenheid in het onderwijs is een veelgebruikt begrip. De afgelopen jaren is ouderbetrokkenheid in meerdere onderzoeken op verschillende manieren gedefinieerd (Georgiou, 1997). De Vries (2010) stelt dat er onderscheidt gemaakt moet worden tussen ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid. Er is sprake van ouderparticipatie wanneer ouders meedoen met sport, spel, educatieve en culturele activiteiten en meehelpen binnen de school. Er is sprake van ouderbetrokkenheid als uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich gedeeltelijk verantwoordelijk voelen voor de leerontwikkeling van hun kinderen op school. Ouderbetrokkenheid vindt zowel thuis als op school plaats (Georgiou & Tourva, 2007; Christenson, Rounds & Gorney, 1992). De meest gebruikte definitie van ouderbetrokkenheid in onderzoek binnen het onderwijs is gedefinieerd door Epstein (1995). Epstein heeft een model ontworpen met zes verschillende typen van ouderbetrokkenheid. Aan de hand van de zes typen wordt beschreven hoe ouders betrokken zijn bij het kind op school.

Type één beschrijft 'parenting' vaardigheden waarmee ouders het kind kunnen voorbereiden op het schoolgaan. Dit type gaat over de basisvoorwaarden van gezondheid en veiligheid van kinderen en zorgt voor een pedagogisch klimaat waardoor het kind kan functioneren op school.

Type twee bestaat uit de verantwoordelijkheid van school om ouders op de hoogte te stellen en te houden van de voortgang van het kind en het schoolprogramma. De wijze en frequentie van communiceren is hierbij erg belangrijk. Ouders moeten hierop reageren en de school op de hoogte brengen van belangrijke ontwikkelingen van het kind. Bilgin en Nelissen (1995) stellen dat meer ervaring in het onderwijs leidt tot een betere relatie met de school.

Type drie is het vrijwilligerswerk dat ouders kunnen doen voor de school om te helpen en ondersteunen. Ouders kunnen helpen door leerkrachten te ondersteunen, participeren tijdens excursies of praktische klussen doen zoals administratief werk. Op deze manier kunnen ouders o.a. leren om schoolactiviteiten ook thuis uit te voeren.

Het vierde type is het ondersteunen van het kind bij het maken van huiswerk. Hierin kunnen ouders ondersteund worden door de leerkracht. Ouders moeten hiervoor openstaan en deze ondersteuning waarderen om zo de ontwikkeling van hun kind te bevorderen.

Type vijf gaat over besluitvorming en het betrekken van ouders daarbij. Ouders kunnen middels het schoolbestuur of de oudercommissie betrokken zijn bij het beleid van de school. Hierdoor voelt de ouder verbondenheid met de school, is er de mogelijkheid zichzelf te ontwikkelen en kan zij invloed uitoefenen op school.

Tot slot, gaat type zes over de samenwerking met de gemeenschap. Middelen binnen de gemeenschap, zoals sociale, culturele en gezondheidsondersteuning kunnen schoolprogramma's ondersteunen. Ouders kunnen kennis opdoen en vaardigheden ontwikkelen door middel van deze lokale middelen.

Ouderbetrokkenheid op Curaçao

Er zijn drie belangrijke oorzaken voor het feit dat de ouderbetrokkenheid op Curaçao beperkt is. Ten eerste werken beide ouders in het merendeel van de Curaçaose gezinnen en hebben hierdoor geen tijd of energie om voldoende aandacht te schenken aan de educatie van hun kinderen (Bauch, 1993; Benson & Martin, 2003; Eccles & Harold, 1993; Hill & Taylor, 2004; Mapp, 2003). Ten tweede is het in de cultuur van Curaçao voornamelijk niet gebruikelijk om intensief bij het ontwikkelingsproces van het kind op school betrokken te zijn (Andersson Elffers Felix, 2011). Onderwijs wordt als exclusieve taak van de school gezien (Cutler & Weiner, 2001; Trumbull, Rothstein-Fish & Hernandez, 2003). Een gevolg hiervan is een discrepantie tussen de thuiscultuur en schoolcultuur. De autoritatieve schoolcultuur streeft naar zelfstandige, kritische en mondige leerlingen, maar wordt door de thuiscultuur niet goed begrepen. Daar staat vaak een meer autoritair opvoedingsconcept centraal. Kinderen staan tussen beide culturen in, waarbij de ontwikkeling van hun zelfbeeld en zelfvertrouwen aangetast wordt (Van 't Rood, 2009: p.6). Er moet dus een afstemming komen tussen de school en de ouders, waarbij ouders betrokken worden bij het onderwijs van hun kinderen (De Wit, 2005 & Van 't Rood, 2006). Daarbij is een samenhangend geheel nodig van zowel beleids- als praktische initiatieven. Schoolbesturen, directies, leerkrachten en ouders dienen samen te werken om bewustzijn te creëren in samenhang met 'empowerment' en gericht op ouderschap die de ontwikkeling van het kind maximaal ten goede komt (Van 't Rood, 2006 & Peetsma & Blok, 2007). Tevens wordt er voor gepleit om de activiteiten van scholen, ouders en lokale gemeenschappen meer bij elkaar te betrekken (Smit et al., 2006). Tot slot blijkt dat een gebrekkige beheersing van de Nederlandse taal het deelnemen aan ouderactiviteiten in de weg staat (Peña, 2000: p.44). Ouders die zich minderwaardig voelen ten opzichte van leerkrachten zijn vaak geneigd om alles te mijden wat met school te maken heeft (Flaxman, Schwartz, Weiler & Lahey, 1998: p.6).

Veen & van Erp (1995) deden onderzoek onder Antilliaanse en Arubaanse ouders in Rotterdam naar de relatie tussen ouders en basisschool. Daaruit bleek dat ouders waarde hechten aan een school die betrokken is bij de ontwikkeling van het kind en zelf contact initieert, persoonlijk of telefonisch, om over het kind te praten. Dit is wenselijk op zowel individuele basis als in groepsverband. Ouders stelden voor om ouderbijeenkomsten te organiseren voor verschillende etnische groepen, zodat alle ouders op school zouden komen. Aangezien het vaak gaat om alleenstaande moeders die een druk werkschema hebben moet er een geschikt tijdstip voor contact gezocht worden. In eerder onderzoek (Van Erp en Veen, 1990) bleek dat er tijdens het halen en brengen van kinderen door hun ouders in de klas incidentele gesprekken ontstonden waarbij vrij veel informatie werd uitgewisseld. Voor leerkrachten is het dan ook van belang om deze momenten extra te benutten. Ook bleek dat weinig ouders participeren tijdens activiteiten. De reden hiervoor is een te druk werkschema van ouders en/of zij vinden dat ze zich niet met de school moeten bemoeien. Ook zijn er ouders die aangegeven dat de school hen explicieter zou moeten vragen om te participeren (Hoover-Dempsey & Sandler, 1995). Veel ouders gaven aan dat zij duidelijk van de school willen weten wat er van hen verwacht wordt, zowel voor activiteiten als voor inhoudelijke ondersteuning van het kind thuis in relatie tot de school. Dit komt ook naar voren in het onderzoek van Eccles & Harold (1993), die concluderen dat ouders kwalitatief betere informatie willen ontvangen vanuit de school. Docenten moeten dan ook ouders mogelijkheden bieden om beter betrokken te raken (Hoover-Dempsey, Bassler & Brissie, 1987). De meeste ouders lieten weten thuis met hun kind te oefenen en te leren, terwijl andere ouders aangaven dat school hiervoor verantwoordelijk is of dat hun Nederlandse taalbeheersing niet voldoende is.

Vraagstelling

De regelmatige instroom van migratie op Curaçao heeft geleid tot culturele uitwisselingen (Dijs, 2011). Curaçao heeft een collectivistische cultuur (Kruit & Groeneveld, 2009), maar er wonen veel Nederlanders op Curaçao met individualistische opvattingen. Kinderen worden dus opgevoed met verschillende normen en waarden, terwijl de cultuur en dus de omgeving een belangrijke factor is bij de ontwikkeling van kinderen. Wanneer twee microsystemen, zoals het gezin en de school, niet met elkaar overeenkomen (individualisme vs. collectivisme) kan dit voor problemen zorgen (Bronfenbrenner, 1977). Het Curaçaose onderwijssysteem is bijvoorbeeld grotendeels een weerspiegeling van het Nederlandse. De meeste kinderen

hebben echter geen kennis van de Nederlandse taal en grammatica wanneer ze op 4-jarige leeftijd beginnen met school (Dijkhoff & Pereira, 2010), noch zijn zij vertrouwt met de meer autoritatieve stijl van lesgeven (child centred). De ‘developmental niche’ concentreert zich op de culturele dimensie van de omgeving waarin kinderen opgroeien. Hierdoor vormt dit theoretisch raamwerk een aanvulling op het ecologisch model van Bronfenbrenner (1977). De ‘parental ethnotheories of parental belief systems’ geeft aan dat de theorieën van ouders per culturele groep kunnen verschillen (Harkness & Super, 1986). Deze verschillende opvattingen uiteten zich ook in het onderwerp ouderbetrokkenheid. In dit onderzoek wordt Epstein (1995) gebruikt om ouderbetrokkenheid in te delen in zes verschillende typen. Aan de hand van die zes typen zal beschreven worden hoe ouders betrokken kunnen zijn bij hun kind op school. In de cultuur van Curaçao is het namelijk vooralsnog niet gebruikelijk om intensief bij het ontwikkelingsproces van het kind op school betrokken te zijn (Andersson Elffers Felix, 2011).

De VPCO is een Nederlands schoolbestuur en stuit dus ook op de bovenstaande discrepanties. Daarbij is een gebrek aan onderzoek binnen de VPCO over in hoeverre scholen bereid zijn om ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid bij het schoolbeleid te betrekken. Tevens heeft de VPCO geen duidelijk beeld van de mate en vorm waarin ouderbetrokkenheid voorkomt. De volgende vraag staat dan ook centraal: *In hoeverre willen scholen van het Funderend Onderwijs en Voortgezet Onderwijs van de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs op Curaçao, ouders een rol toebedelen in het onderwijs? En hoe willen ze die rol ingevuld zien?* Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, zullen antwoorden gezocht worden op de volgende deelvragen:

- Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid op de scholen van de VPCO?
- Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?
- Wat is de visie van de schoolleiders met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

Methoden

Participanten

De populatie waaronder de steekproef heeft plaats gevonden, bestaat uit alle directeuren, adjunct-directeuren en oudercommissies die een schakel vormen in het thema ouderbetrokkenheid. Zij hebben namelijk kennis over wat het beleid van ouderbetrokkenheid is op de verschillende scholen en hoe het tot stand komt in de praktijk. De interviews zijn afgenomen bij vier schooldirecteuren, twee adjunct-directeuren en twaalf leden van oudercommissies op de volgende zes scholen van de VPCO:

Dr. Albert Schweitzer F.O.
Marnix school F.O.
DIVIDIVI L.O.M.

- Dr. Albert Schweitzer HAVO-VWO
- Dr. Albert Schweitzer College VSBO
- Marnix College VSBO

In totaal zijn er 12 ouders geïnterviewd, waarvan zeven vrouwen en vijf mannen. Drie van de zeven vrouwen hebben een Nederlandse achtergrond en voor zover bekend vier een Curaçaose achtergrond. Twee van de vijf mannen hebben een Nederlandse achtergrond en voor zover bekend drie een Curaçaose achtergrond. Er zijn in totaal zes directeuren en adjunct-directeuren geïnterviewd, bestaande uit drie vrouwen en drie mannen. Eén van de drie vrouwen heeft een Nederlandse achtergrond en twee een Curaçaose achtergrond. Twee van de drie mannen hebben een Nederlandse achtergrond en één man een Curaçaose achtergrond. Er werd met een vrij homogene groep gewerkt, aangezien het alleen de scholen van het VPCO schoolbestuur betreft. Hoewel de genomen steekproef gering is, betreft het wel het belangrijkste deel van het netwerk.

Procedure

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn in deze studie uitgewerkte gespreksverslagen als uitgangspunt genomen. De interviews hebben plaatsgevonden op de kantoren van de directeuren en adjunct-directeuren. De interviews met de oudercommissies hebben in de vergaderruimten van de school plaats gevonden. De interviews zijn ‘face to face’ afgenomen waardoor er meer controle was op het beantwoordingsproces (Baarda & de Goede, 2001). Doorvragen op onderwerpen werd daardoor ook mogelijk en de kans ontstond dat er meer gedetailleerde informatie vrijkwam. Per oudercommissie zijn twee ouders tegelijkertijd geïnterviewd, waaronder de voorzitter, die het huidige beleid vanuit het oogpunt van de ouders schetsen. Gelijktijdig interviewen heeft als voordeel dat respondenten aan het denken worden gezet over aspecten waar ze zelf nog niet bij stil hadden gestaan. Gemiddeld duurden de interviews een uur. Alle interviews zijn opgenomen met een geluidsrecorder via een laptop en daarna uitgetypt.

Instrumenten

Het interview is ingedeeld aan de hand van de drie deelvragen van dit onderzoek. De antwoorden van de deelvragen zijn ingedeeld op basis van de zes typen ouderbetrokkenheid ingedeeld door Epstein (1995). De topics van de open interviews waren al wel vastgesteld, maar in de vragen en de volgorde hiervan kon variatie aangebracht worden. Het eerste deel

van het interview ging over het vrijwilligerswerk binnen de school (ouderparticipatie). Het tweede deel van het interview ging over ouderbetrokkenheid. Tijdens het interview werden de respondenten gevraagd om hun functie te omschrijven binnen hun werk en een beeld te schetsen van hun rol bij ouderbetrokkenheid. Er wordt hierbij dieper ingegaan op het huidige schoolbeleid wat betreft ouderbetrokkenheid en wat hierbij hun ideeën zijn. Ouders werden gevraagd of het gevoerde beleid op papier ook daadwerkelijk in de praktijk tot uiting kwam.

Interviews met directeuren, adjunct-directeuren en oudercommissies zijn als uitgangspunt genomen, maar daarnaast is er ook gebruik gemaakt van de bevolkingsgegevens, gegevensbronnen en inzage van dossiers. Voorafgaande aan de interviews werden (online) schoolgidsen, nieuwsbrieven en de schoolwebsite geraadpleegd voor extra inzicht in de manier van communiceren tussen scholen en ouders. De documenten waren erg belangrijk aangezien ze de betrouwbaarheid van de resultaten van de interviews kunnen bevestigen. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te bevorderen is er gebruik gemaakt van triangulatie.

Ook is de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot door aan het eind van het interview de verkregen informatie kort samen te vatten en te herhalen. Op die manier is nagegaan of de verkregen informatie juist was. Ook was hierdoor ruimte voor aanvulling mogelijk. De validiteit van dit onderzoek is gewaarborgd door de operationalisering van het begrip ouderbetrokkenheid. De definitie met daarbij een aantal voorbeelden zijn voorgelegd aan de respondenten.

Data-analyse

De data is geanalyseerd aan de hand van het kwalitatieve data-analyse programma MAXQDA11. De interviews van de zes verschillende scholen zijn apart gescreend op relevante passages. De passages zijn gelabeld en gesorteerd in verschillende codes uit de gemaakte codeboom. De codeboom is ontworpen aan de hand van de antwoorden voor elke deelvraag, die gecategoriseerd zijn in de zes typen van ouderbetrokkenheid door Epstein (1995). Tot slot is er ook per code bekeken welke overeenkomsten en verschillen in ouderbetrokkenheid voorkomt tussen de scholen.

Resultaten

Dr. Albert Schweitzer school voor Funderend Onderwijs (ASFO)

Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?

Communicatie: de school communiceert met de ouders via hardcopie, e-mail, infoboekjes, nieuwsbrief en de nieuwsflits. De communicatie vanuit leerkrachten naar ouders toe is erg verschillend. Sommige docenten stimuleren een hoge mate van communicatie met ouders en sommige docenten nemen een meer defensieve houding in t.o.v. ouders. De reden hiervoor is dat veel ouders zich negatief opstellen tegenover docenten en voornamelijk kritiek leveren. Ouders worden wel allemaal geïnformeerd over de data van reguliere toetsen, zodat de kinderen zich kunnen voorbereiden. De CITO-toets wordt echter niet altijd aangekondigd, omdat sommige ouders teveel met hun kind oefenen en het kind hierdoor veel stress ervaart.

Vrijwilligerswerk: de school merkt dat vrijwilligerswerk vanuit de ouders steeds minder voorkomt. Ook leerkrachten klagen dat enkel dezelfde ouders meehelpten. Tevens gaan ook veel evenementen en activiteiten niet door, zoals voorlezen, schoolreisjes en sportevenementen, doordat er te weinig vrijwilligers zijn. Een lage opkomst van helpende ouders komt doordat vaak beide ouders overdag werken. Hierop zou de school dan ook beter kunnen inspelen, door bijvoorbeeld jaarplanningen te maken. Daarnaast zijn er ook veel ouders die vinden dat de school hiervoor verantwoordelijk is en niet de ouders. Tot slot heeft de oudercommissie een gesloten houding, waardoor de rest van de ouders niet gemotiveerd wordt om te participeren.

Thuisondersteuning: ouders kunnen het huiswerk van hun kinderen bekijken op de website van de school. Op deze manier kunnen ouders met een druk werkschema makkelijker het huiswerk controleren. Ouders hoeven nu echter niet meer het klaslokaal in te komen, wat het directe contact verminderd tussen ouder en docent. Tevens zitten veel kinderen op bijles om hun huiswerk te maken, zodat ouders na hun werktijd hier geen tijd meer aan hoeven te spenderen.

Besluitvorming: de oudercommissie is erg prominent binnen de school aanwezig. Sommige ouders gebruiken de commissie in het voordeel van hun eigen kind en/of begeven zich op het gebied van professionals. Dit is echter geen oudercommissie taak. Ook bepaalt de oudercommissie zelf wie zij willen toelaten tot de commissie en wie niet. De oudercommissie moet juist ouders enthousiasmeren om mee te participeren, in plaats van af te schrikken.

Samenwerking met de gemeenschap: op de ASFO zijn er vrijwilligers actief, waarvan de kinderen niet meer op school zitten. De school is hier erg positief over.

Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?

‘Parenting’: Veel ouders op de ASFO zijn niet bij de ontwikkeling van het kind betrokken. Kinderen worden naar school gebracht en weer opgehaald, maar ouders komen het schoolplein niet op.

Communicatie: de school informeert ouders over aankomende activiteiten en evenementen via brieven en nieuwsbrieven. De school zou ouders wel meer op de hoogte mogen houden van spelende zaken betreffende data en details van tentamens. Alleen ouders die zelf initiatief nemen, ontvangen informatie. Tevens communiceert elke docent op eigen wijze met ouders. Het is een gemis dat hier geen aansturing is vanuit de directie. De ouderavonden worden wel goed georganiseerd door de school en heeft hoge opkomsten. Ouders moeten, nadat ze het rapport hebben ontvangen, intekenen dat ze aanwezig zullen zijn. Informatieavonden en educatieve lezingen worden echter nauwelijks bezocht door ouders. Uitnodigingen hiervoor worden vaak te kort van te voren verzonden en de evenementen vinden ook niet op gunstige tijden plaats voor werkende ouders.

Vrijwilligerswerk: vrijwilligerswerk door ouders bij activiteiten, zoals voorlezen, filmavonden, schoolreisjes en sportevenementen, is aan de lage kant. De laatste jaren zijn er zelfs activiteiten afgelast vanwege een tekort aan hulpouders. Alleen de oudercommissie en een aantal ouders daarbuiten participeren actief binnen de school. Tevens worden kinderen buitengesloten waarvan de ouders niet participeren. Bij de rest van de ouders heerst er veel desinteresse. Leerkrachten zouden meer energie kunnen steken in het motiveren van ouders om te participeren.

Thuisondersteuning: een grote groep ouders zouden hun kind meer moeten ondersteunen door bijvoorbeeld thuis voor te lezen. Sommige leerkrachten stimuleren dit door ouders op de hoogte te houden van leerstof van de kinderen. Belangrijk is echter dat alle leerkrachten dit doen.

Besluitvorming: de communicatie tussen school en oudercommissie is voor verbetering vatbaar. Het feit dat de nieuwsbrief vanuit de school uitgebracht wordt en de nieuwsflits vanuit de commissie, getuigt van geringe samenwerking. Tijdens maandelijkse vergaderingen moet de school meer openheid van zaken geven, waardoor de oudercommissie meer en effectiever ingezet kan worden. Ook zou de oudercommissie meer als klankbord gebruikt kunnen worden door de school, aangezien deze de ouders vertegenwoordigd.

Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

De school beoogt een hoge mate van vrijwilligerswerk. De ASFO wil door middel van de Parent University ouderbetrokkenheid vergroten (Zie bijlage 4) en een brede school mentaliteit bewerkstelligen. Een brede school mentaliteit houdt in dat scholen naast het reguliere onderwijs ook naschoolse opvang, zorg, welzijn, sport of cultuur aanbieden. De begeleiding van ouders vanuit leerkrachten moet uniform worden. Een kleine groep leerkrachten begeleidt ouders erg goed, doordat er een hoge mate van communicatie plaatsvindt. Ook houden ze ouders op de hoogte door hen foto's en filmpjes van activiteiten toe te sturen. De rest van de leerkrachten houden zich hier niet mee bezig. De school moet aan het begin van het schooljaar een duidelijke jaarplanning aanbieden aan de ouders. Ouders kunnen dan vroegtijdig vrij nemen van werk om te participeren aan activiteiten.

Marnix school voor Funderend Onderwijs

Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?

Communicatie: de school communiceert met de ouders via brieven, telefoon of persoonlijk contact. Er zijn regelmatig ouders die naar school komen om geïnformeerd te worden over de voortgang van hun kind. Met deze ouders heeft de school goed contact. Er zijn echter ook ouders waar de school nauwelijks contact mee heeft. Dit kan aan desinteresse liggen van de ouders of persoonlijke omstandigheden volgens de directrice. De school organiseert regelmatig informatieavonden en ouderavonden, maar opkomst mag wel omhoog.

Vrijwilligerswerk: het aantal ouders dat zich inzet voor vrijwilligerswerk, zoals leesouders, biebouders, sportdagen en paas- en kerstviering, is in vergelijking met het aantal kinderen op school erg weinig. Ondanks dat alle ouders worden gevraagd mee te helpen, zijn het altijd dezelfde ouders waar de school beroep op kan doen.

Besluitvorming: de oudercommissie regelt o.a. lezingen voor ouders. Niet alle leden spelen echter een actieve rol binnen de oudercommissie.

Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?

'Parenting': sommige kinderen op de Marnix FO moeten beter begeleidt worden vanuit de school, aangezien hun thuissituatie niet optimaal is. Deze kinderen hebben een achterstand bij sommige vakken en de school moet ouders hierbij betrekken. In Nederland gaan kinderen vaak zelfstandig naar school. Op Curaçao worden ouders geacht hun kinderen met de auto

naar school te brengen. Sommige ouders stappen echter nooit uit de auto en zetten hun kind alleen af bij het hek.

Communicatie: de school communiceert met de ouders via brieven. Soms worden belangrijke data laat door gecommuniceerd, zoals voor de CITO-toets. Ook bij onvoldoendes zou de school sneller contact moeten opnemen met de ouders. Het gebruik van internet en e-mail is dan ook wenselijk. Ouderavonden worden wel goed georganiseerd en gecommuniceerd.

Vrijwilligerswerk: de mate van vrijwilligerswerk op de Marnix FO is laag vind de oudercommissie. Hulp van ouders bij voorlezen en schoolreisjes is positief, maar bij sportevenementen erg laag. De oudercommissie mist dan ook voldoende draagvlak van alle ouders. De reden hiervoor is dat veel ouders beide overdag werken en geen tijd hebben voor vrijwilligerswerk. Tevens wordt vrijwilligerswerk afgeremd door leerkrachten. Wanneer ouders zich aanmelden om te helpen krijgen zij geen inspraak en dit werkt erg ontmoedigend.

Thuisondersteuning: Ouderavonden worden goed gecommuniceerd en bezocht. De school zou ouders wel meer moeten helpen om kinderen te motiveren bij hun huiswerk. Wanneer school hier door bijvoorbeeld huiswerkcontrole op inspeelt, hebben ouders thuis meer overzicht. De oudercommissie zou tevens willen zien dat school de ouders informeert en betreft bij de leercyclus van hun kind. Door meer kennis van projecten en leerstof kunnen ouders thuis ook ondersteunen. Binnenkort komt er het leerlingvolgsysteem op de Marnix en daar verwacht de oudercommissie veel van.

Besluitvorming: De oudercommissie zou vaker met de directie willen vergaderen. Ook willen ze beter gefaciliteerd worden door de school. Door de oudercommissie een beter platform te geven, kunnen er meer ouders benaderd worden.

Samenwerking met de gemeenschap: De Marnix FO moet starten met een naschoolse opvang, waarbij verschillende organisaties kunnen bijdragen aan het leerproces van kinderen. Naast een stukje veiligheid kan er ook aandacht besteedt worden aan muziek, bewegen, theater en socialisatie.

Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

De directrice is erg tevreden met de inzet van de kleine groep actieve ouders. Het ideaalbeeld is dat elke ouders minimaal één keer per jaar met een schoolactiviteit meehelpt. Het ideaalbeeld voor ouderbetrokkenheid is een kwalitatief goede en transparante communicatie tussen school en ouders. Alle ouders moeten betrokken zijn bij de schoolontwikkeling van hun kind.

DIVI DIVI L.O.M.

Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?

Communicatie: de DIVI DIVI is een school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden, kinderen met gedragsproblemen en kinderen met sociaal-emotionele problemen. De school maakt ouders erop attent dat ze belangrijk zijn voor de vorming van hun kinderen. Alleen de ouders die zich hiervoor willen inzetten zijn welkom op de DIVI DIVI. De school communiceert dagelijks met de ouders via e-mail, het internet, ping (instant messaging), sms, telefoon, brieven, persoonlijk contact en de agenda van de kinderen. In de onderbouw noteren leerlingen hun huiswerk in hun agenda. Ouders paraferen dit als ze het huiswerk gezien hebben en samen met hun kind hieraan gewerkt hebben. Over het algemeen wordt er in het Nederlands met de ouder gecommuniceerd. Voor ongeveer vijf ouders wordt de communicatie in eigen taal gedaan, zodat ook zij alle informatie begrijpen. De opkomst van ouders bij vergaderingen, informatieavonden en ouderavonden zijn erg hoog. De school houdt rekening met het werkschema van ouders bij het inplannen van deze avonden.

Vrijwilligerswerk: de mate van vrijwilligerswerk, bij sportevenementen, voorlezen en schoolreisjes, op de DIVI DIVI is erg hoog. Er zijn altijd genoeg ouders die mee willen helpen.

Thuisondersteuning: doordat ouders de agenda van hun kind moeten paraferen, verplicht de school hen om samen met hun kind aan het huiswerk te zitten. Wanneer een leerling op moeilijkheden stuit, noteren ouders dit in de agenda. Wanneer dit niet gebeurt moeten ouders bij de directeur komen voor één op één gesprekken.

Besluitvorming: de oudercommissie helpt bij het organiseren van activiteiten en evenementen. Ook houden zij het budget hiervan bij. Momenteel is de oudercommissie vooral bezig met het bouwen van een gymzaal naast de school. De ouders hoeven geen grotere rol te krijgen vindt de directeur.

Samenwerking met de gemeenschap: medewerkers van de Maduro & Curiel's Bank leveren voorleesmoeders voor de DIVI DIVI. Deze medewerkers krijgen vrij van de bank om vrijwillig kinderen te helpen met lezen.

Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?

Communicatie: de oudercommissie is erg tevreden over de communicatie vanuit school. Ouders moeten hun kinderen ophalen en wegbrengen in de klas, waardoor er veel persoonlijk contact met de leerkracht plaatsvindt. Tijdens georganiseerde informatieavonden komen

verschillende onderwerpen aan bod zoals o.a. communicatie tussen kind en ouder, problematieken (bijv. concentratiestoornissen) en overgang naar het Voortgezet Onderwijs. Er worden meerdere informatieavonden georganiseerd per onderwerp, zodat er dieper op de onderwerpen ingegaan kan worden. Informatie- en ouderavonden worden goed bezocht door ouders.

Vrijwilligerswerk: de ouders van de DIVI DIVI vinden het positief dat de leerkrachten actief ouders werven aan het begin van het schooljaar om te helpen bij activiteiten, zoals filmavonden en sportevenementen. Bij de voorbereiding van een activiteit wordt het aantal ouders opnieuw geïnventariseerd. Hierdoor zijn er ook veel ouders actief buiten de oudercommissie.

Thuisondersteuning: dit jaar heeft de school meer focus gelegd op omgang tussen ouder en kind d.m.v. het organiseren van informatieavonden. Ouders moeten weten hoe ze met bepaalde problematieken thuis om kunnen gaan. Ook is huiswerkbegeleiding strak geregeld vanuit de school. Huiswerk staat in de agenda van het kind, maar ook op internet. Hierdoor weten ouders precies waar hun kind mee bezig is op school. Ook worden proefwerken op tijd aangegeven bij de ouders, zodat ze hun kinderen thuis kunnen ondersteunen bij het leren.

Besluitvorming: de oudercommissie zet zich vooral in om activiteiten en evenementen te organiseren op school. De focus van de school is dit jaar meer verschoven naar informatieavonden voor de ouders. De oudercommissie wordt hiervan op de hoogte gehouden, zodat ze kunnen helpen waar dat mogelijk is. De oudercommissie zou wel graag zien dat er meer betrokkenheid vanuit de VPCO is bij de oudercommissie. De commissie zou eerder op de hoogte kunnen worden gesteld van lopende zaken, zodat zij hier ook eerder op in kunnen spelen.

Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

De directeur geeft aan erg tevreden te zijn met de huidige situatie, maar dat het van belang is om deze te behouden. Het feit dat de ouderbetrokkenheid hoog is op de DIVI DIVI school is grotendeels te danken aan het strakke beleid van de school. De directeur gaf aan: *“Wij zijn voor het opvoeden van de kinderen, maar soms moet je ouders ook heropvoeden”*. De ouders hoeven verder geen inspraak in het schoolbeleid te krijgen. De huidige situatie waarin ouders een rol spelen, namelijk ouderbetrokkenheid is voldoende.

Dr. Albert Schweitzer College Parera VSBO (ASCP)

Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?

Communicatie: de communicatie op de ASCP verloopt via e-mail, telefoon en het afgeven van stempels. Deze stempels worden o.a. gebruikt bij vrije dagen, te laat komen, absentie en het eerder naar huis gaan van een leerling. Op de eerste schooldag moeten ouders tekenen dat ze de regels van de school accepteren. Ook krijgen ouders een schoolgids mee, waarin per leerjaar informatie staat. Ouderavonden worden goed bezocht, aangezien ouders dan pas het rapport mee naar huis mogen nemen. Ouders kunnen overdag en in de avond terecht voor een contactmoment.

Vrijwilligerswerk: de mate van vrijwilligerswerk is laag op de ASCP. Het is voornamelijk de oudercommissie die participeert tijdens activiteiten, zoals cultuurdagen, schoolorkest en sportdagen. De reden hiervoor is dat de meeste ouders beide overdag werken.

Thuisondersteuning: voornamelijk kinderen uit het eerste jaar worden door ouders geholpen met hun huiswerk. Ook vanuit de school krijgen deze leerlingen wat meer begeleiding. Vanaf het derde en vierde jaar zijn de meeste leerlingen een stuk zelfstandiger.

Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?

'Parenting': De mentaliteit op Curaçao is dat kinderen het zelf moeten uitzoeken. Sommige ouders zetten hun kind alleen af op school en tonen verder geen interesse. Kinderen worden vaak als volwassen gezien, terwijl de ouders van de oudercommissie vinden dat middelbare scholieren ook kinderen zijn en dat het belangrijk is dat ouders betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind.

Communicatie: ouders worden enkel geïnformeerd over aankomende activiteiten en evenementen, maar worden niet uitgenodigd om mee te helpen. Ouders krijgen wel schema's toegestuurd waarin vermeld wordt wanneer proefwerken afgenomen zullen worden, welke tijden dit betreft en welke stof geleerd moet worden. De school stelt veel regels aan de kinderen en ouders, maar deze worden positief ontvangen. Ouderavonden worden goed georganiseerd en ook goed bezocht. Ouders krijgen genoeg mogelijkheden van de school om langs te komen.

Vrijwilligerswerk: de ouders vinden de mate van vrijwilligerswerk ruim onvoldoende. De school organiseert nauwelijks activiteiten en de activiteiten die wel georganiseerd worden, zoals sportevenementen, sluiten niet aan bij de culturele achtergrond van de ouders. Voornamelijk de oudercommissie participeert tijdens activiteiten, terwijl dit

juist mogelijkheden zijn om nieuwe ouders te leren kennen. Leerkrachten zouden dit meer moeten stimuleren.

Thuisondersteuning: veel ouders zullen juist proberen minder huiswerkbegeleiding te geven, aangezien de kinderen meer zelfstandig moeten worden. Wel merkt de oudercommissie een grote mate van ouderbetrokkenheid binnen de school. Dit is te merken aan de hoge resultaten van de leerlingen.

Besluitvorming: de oudercommissie heeft officieel nog maar één keer vergaderd met de directie in het eerste half jaar van het schooljaar. Er is dan ook te weinig communicatie tussen de directie en de oudercommissie. De directie zou de oudercommissie vaker in kunnen zetten bij het organiseren van activiteiten. Zij kunnen dan ook weer meer ouders proberen te werven.

Wat is de visie van de schoolleiders met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

De directrice gaf aan: *“Realistisch ideaal is hoe we het nu hebben. We zijn tevreden”*. Door veel structuur te bieden, regels te stellen en de verwachtingen van de school kenbaar te maken, wordt geprobeerd de ouderbetrokkenheid hoog te houden.

Dr. Albert Schweitzer HAVO-VWO (ASHV)

Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?

Communicatie: elke maand krijgen ouders een nieuwsbrief via de e-mail of hardcopy waarin o.a. de jaarplanning staat. De mentoren zijn elke dag met ouders aan het communiceren over de voortgang van hun kind. Elk jaar zijn er drie contactavonden met de mentor voor het rapport en twee contactavonden met de vakdocent op intekenen van ouders bij dat vak waar de kinderen zwak in zijn. De directeur is ook aanwezig tijdens de contactavonden om persoonlijk met ouders in gesprek te gaan. Informatieavonden worden georganiseerd wanneer hier behoefte aan is vanuit de ouders. Bij het organiseren van deze avonden wordt er door de school geen rekening gehouden met het rooster van de ouders. Toch is de opkomst op beide avonden altijd hoog. Ouders worden daarnaast ook veelvuldig op de hoogte gehouden van aankomende proefwerken.

Vrijwilligerswerk: de oudercommissie laat een zeer hoge mate van vrijwilligerswerk zien, zoals bij beroepencarroussels en schoolexcursies. Ook worden ouderejaars veelal ingeschakeld om te helpen. De ASHV werkt ook samen met een organisatie die gespecialiseerd is op het gebied van sportorganisatie. Er worden vaak professionals, zoals

badmeesters en sportinstructeurs, ingeschakeld om de veiligheid te waarborgen. Het is de taak aan de oudercommissie om ouders te informeren en te werven.

Thuisondersteuning: het ondersteunen van kinderen bij hun huiswerk gebeurt meer in de onderbouw dan in de bovenbouw. Dit is ook terug te zien in de resultaten van de kinderen. Tevens hebben veel kinderen op Curaçao een taalachterstand in Nederlands. De hoeveelheid lesstof die behandeld wordt op school is een stuk lager dan in Nederland doordat er een lager niveau van taalbeheersing is. De hoeveelheid stof die kinderen moeten beheersen is echter wel gelijk aan dat van Nederland. Ook is het aantal contacturen op school gelijk aan dat van Nederland. Dit betekent dat wanneer de hoeveelheid stof en aantal contacturen gelijk zijn aan Nederland er een enorme druk komt te staan op het thuis studeren van kinderen. Dit heeft als gevolg dat de betrokkenheid van ouders een enorme invloed heeft op de leerresultaten van hun kinderen.

Besluitvorming: de ASHV heeft een klankbord in de vorm van een oudercommissie die open staat voor geluiden vanuit de ouders, maar ook heel betrokken is met wat er in de school gebeurt. De directeur vergadert wekelijks met de oudercommissie over komende activiteiten en onderwijsprocessen.

Samenwerking met de gemeenschap: de school werkt samen met verschillende organisaties, zoals Sudreko. Deze organisatie is gespecialiseerd op het gebied van sportorganisatie. Ook werkt de school samen met het Rode Kruis. Tijdens evenementen is er altijd een ambulance aanwezig. Tot slot zijn er tijdens strandevenementen altijd gediplomeerde badmeesters aanwezig.

Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?

Communicatie: veel ouders zijn zich bewust van aankomende proefwerken, door voldoende communicatie vanuit school. Er is dus een hoge mate van communicatie vanuit de school naar de ouders toe. Het probleem is dat de communicatie niet goed genoeg begrepen wordt door het merendeel van de ouders, waardoor er weinig respons is. Ook wordt de website van de ASHV niet actief bijgehouden. De directie communiceert voornamelijk over leuke dingen met de ouders. Ouders zouden best meer betrokken mogen worden in diepgaande zaken binnen de school. Daarnaast geeft de oudercommissie ook aan: *“Wij zijn een Nederlandse school en zowel de VPCO als de directie is er van overtuigd dat alle communicatie in het Nederlands moet gebeuren. Wij zijn echter een Nederlandse school op Curaçao. Heel veel ouders hebben*

moeite met de Nederlandse taal. Ik vind dat de communicatie ook in eigen taal moet gebeuren”.

Vrijwilligerswerk: de oudercommissie organiseert o.a. beroepenmarkten en schoolfeesten. Vrijwilligerswerk wordt voornamelijk door de oudercommissie uitgevoerd. Buiten de oudercommissie zetten ongeveer 4 à 5 hulpouders zich in. De rest van de ouders worden wel uitgenodigd, maar hierop is weinig respons.

Thuisondersteuning: het komt vaak voor dat huiswerk niet gemaakt wordt door leerlingen. Veel ouders werken en kinderen krijgen geen ondersteuning thuis. De school heeft geprobeerd dit op te vangen, maar brengt te veel kosten met zich mee.

Besluitvorming: de oudercommissie functioneert erg goed. Er worden veel activiteiten georganiseerd en alle leden van de commissie zetten zich optimaal in. De oudercommissie zou wel willen dan de rest van de ouders hen informeert over wat zij graag zouden zien gebeuren binnen de school. Helaas wordt deze feedback niet gegeven. D.m.v. periodieke bijeenkomsten waarbij de leerlingenraad, ouders, leerkrachten en de directie aanwezig zijn, kunnen ideeën besproken worden waar alle partijen bij betrokken zijn. Beslissingen kunnen dan via de website naar alle ouders worden gecommuniceerd.

Samenwerking met de gemeenschap: de school heeft een lees club, waarbij kinderen voorlezen aan blinde kinderen en ouderen.

Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

Over de huidige situatie is de directeur momenteel tevreden. De school vindt het belangrijk een platform te bieden voor de oudercommissie en daarbij duidelijke regels te stellen. De ASHV denkt winst te kunnen boeken voor wat betreft ouderbetrokkenheid op de volgende punten, namelijk: voorwaarde scheppen om huiswerk te maken, huiswerkbegeleiding en overhoren van proefwerken door ouders. Dat gebeurt niet in alle thuissituaties en is volgens de directeur de reden waarom resultaten bij sommige kinderen laag blijven en niet veranderen. De school moet het onderwijsproces vanuit thuis dan ook meer bij ouders stimuleren en coachen. Tevens moet er in het Funderend Onderwijs een slag gemaakt worden. Een voorbeeld hiervan is dat ouders opvoedkundige tools in handen moeten krijgen. De directeur gaf aan: *“De sleutel om als ouders je kind met een bepaalde approach te benaderen zit heel vroeg in het opvoedingsproces. Als je daarmee begint in de bovenbouw van het Voortgezet Onderwijs wanneer problemen echt serieus beginnen te worden, dan ben je echt te laat”.*

Marnix College VSBO

Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid?

‘Parenting’: het merendeel van de ouders verwacht dat hun kind goed onderwijs krijgt, maar bemoeien zich verder niet met de school. De kinderen worden enkel afgezet en ouders betalen schoolgeld.

Communicatie: evenementen worden via brieven naar ouders gecommuniceerd, maar ze worden niet uitgenodigd om mee te helpen. Ouders worden niet geïnformeerd wanneer proefwerken plaatsvinden. Leerlingen moeten hun huiswerk en proefwerkdata uit het klassenboek halen en doorspelen naar hun ouders. Het merendeel van de ouders bezoekt de ouderavonden, maar zeker niet allemaal. Rapporten worden op dit moment dan ook pas op de ouderavond uitgedeeld. De school probeert wel meer in contact te komen met ouders op een positieve manier en niet alleen bij negatieve zaken. De school wil volgend jaar starten met kennismakingsgesprekken om de ouders beter te leren kennen. Tevens wil de school ook communiceren met ouders wanneer het goed gaat met hun kind.

Vrijwilligerswerk: de school probeert activiteiten en evenementen, zoals o.a. schoolfeesten, excursies en stranduitjes intern te regelen of professionals in te zetten waardoor ouders overbodig zijn. Buiten de oudercommissie zijn er dus geen ouders die vrijwilligerswerk doen.

Thuisondersteuning: huiswerkcontrole en overhoren vind nauwelijks plaats thuis. Sommige ouders sturen hun kind wel naar bijles, maar eigen initiatief komt nauwelijks voor.

Besluitvorming: een oudercommissie bestaat uit tien mensen, maar in de realiteit zijn er vaak maar drie ouders echt actief. De oudercommissie wordt voornamelijk ingezet bij het organiseren van evenementen en activiteiten.

Samenwerking met de gemeenschap: vanuit de school worden er klassenprojecten georganiseerd voor kindertehuizen. Tevens worden politieagenten, badmeesters en het Rode Kruis ingezet bij activiteiten en evenementen.

Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?

Communicatie: de communicatie vanuit school naar de ouders toe verloopt via brieven. Ouders worden optimaal op de hoogte gehouden van alle lopende zaken binnen de school. Ouders worden echter niet betrokken bij de lopende zaken en dat vind de oudercommissie jammer. De ouderavonden worden door het merendeel van de ouders bezocht, maar lang niet

door alle ouders. Wel houdt de school rekening met de werktijden van de ouders. De oudercommissie vindt dat de ouderbetrokkenheid en schoolresultaten laag zijn op de Marnix.

Vrijwilligerswerk: de school organiseert o.a. uitstapjes en talentenshows, maar de opkomst van ouders om mee te helpen is erg laag. Vanuit de school zouden er meer initiatieven moeten komen om ouders vrijwilligerswerk te laten doen.

Thuisondersteuning: aan huiswerkbegeleiding en voorwaarde scheppen om huiswerk te maken is een erg grote behoefte. Hier zou de Marnix zich voor in moeten zetten, aangezien dit thuis bijna niet gebeurt.

Besluitvorming: de oudercommissie is van mening dat de school verantwoordelijk is voor het onderwijs en dat zij verantwoordelijk is voor het vergroten van ouderbetrokkenheid. Wanneer de school meer informatie zou vrijgeven over lopende zaken, kan de oudercommissie effectiever te werk gaan. Tevens zou het efficiënter zijn wanneer er één oudercommissie functioneert over beide locaties. Nu worden er namelijk informatieavonden georganiseerd voor een bepaalde locatie, terwijl de andere locatie hier ook profijt van zou kunnen hebben. Tevens moet een oudercommissie langer dan één jaar functioneren om de continuïteit te bevorderen. Hierdoor kan er voortgeborduurd worden op een ontworpen structuur. Naast de oudercommissie kunnen er ook subcommissies ingezet worden, bestaande uit een ouder per klas voor meer betrokkenheid.

Samenwerking met de gemeenschap: de school zou kinderen meer moeten inzetten om samenwerking met de gemeenschap te bevorderen, zoals in oudertehuizen helpen. Dit is een goed doel en kinderen leren hier veel van.

Wat is de visie van de schoolleiding met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

De directeur weet niet of hij vrijwilligerswerk anders zou willen zien. Hij is van mening dat kinderen in deze leeftijdsgroep het moeilijk vinden om gezag van een hulpouder te accepteren. Tevens hangt het ook erg van de activiteit af. Bij sportwedstrijden zet de directeur liever gerenommeerde scheidrechters in dan participerende ouders. Bij filmavonden en talentenshows zou hij het wel positief vinden als ouders kunnen helpen. Ouderbetrokkenheid is de basis vindt de directeur van het Marnix College en het gezin is het fundament voor een stabiel en rationeel kind. Positieve communicatie is een punt dat hoog op de agenda staat en de school wil volgend jaar dan ook starten met kennismakingsgesprekken. Ouders en kinderen kunnen dan kennismaken met de mentor. De directeur vindt dat een oudercommissie ingezet moet worden om activiteiten te organiseren (ouderparticipatie) en niet om ouderbetrokkenheid te vergroten. D.m.v. voorlichtingen door externe experts kunnen ouders

tot een hogere mate van ouderbetrokkenheid gemotiveerd worden. Het empoweren van ouders door het aanreiken van opvoedingstools ziet de directeur niet voor zich. De directeur gaf aan: *“Je hebt geen tijd om ouders op te voeden. Het is generatie op generatie en het is de cultuur die op een gegeven moment heerst”*.

Conclusie & Discussie

In deze studie is gekeken naar de ouderbetrokkenheid op de scholen van de VPCO. Verschillende conclusies kunnen getrokken worden aan de hand van de analyse die uitgevoerd is op de drie deelvragen die centraal staan in deze studie. De resultaten zullen vergeleken worden met het theoretisch kader en aan de hand daarvan zullen de conclusies beschreven worden.

Wat is de huidige situatie van ouderbetrokkenheid op de scholen van de VPCO?

Een klein aantal scholen geeft aan dat veel ouders verwachten dat hun kind kwalitatief goed onderwijs krijgt, maar dat zij hier verder niet actief in participeren. Ouders betalen enkel schoolgeld en zetten hun kinderen af voor de school. Dit punt is onder te verdelen in het eerste type ‘parenting’ van Epstein (1995), waarbij vaardigheden worden beschreven waarmee ouders het kind kunnen voorbereiden op het schoolgaan. Tevens gaat het over de basisvoorwaarden van gezondheid en veiligheid van kinderen en een pedagogisch klimaat waardoor het kind kan functioneren op school. Volgens Desforges and Abouchaar (2003) is het effect van ouderbetrokkenheid op de basisschool groter dan het effect van kwalitatief goed onderwijs. Wel vinden Finders & Lewis (2002; pp. 50) dat bij afwezigheid van ouders er niet altijd vanuit moet worden gedaan dat deze ouders niets geven om hun kinderen. Barrières kunnen ouders behoeden om betrokken te zijn bij de educatie van hun kind.

De wijze van communiceren naar en met ouders blijkt op het merendeel van de scholen niet effectief te zijn. Door kwalitatief slechte en kwantitatief geringe communicatie vanuit de school, of zelfs geen communicatie, nemen ouders een passieve houding aan. Op de ASFO is de communicatie vanuit leerkrachten naar ouders toe erg verschillend. Sommige docenten stimuleren een hoge mate van communicatie met ouders en sommige docenten nemen een meer defensieve houding aan t.o.v. ouders. Veen & van Erp (1995) laten echter zien dat ouders waarde hechten aan een school die zelf persoonlijk of telefonisch contact initieert om over het kind te praten. Het merendeel van de scholen geeft ook aan dat zij niet met alle ouders contact hebben. Desinteresse van ouders of persoonlijke omstandigheden

worden daarvoor als reden gegeven. Dit komt overeen met het feit dat het in de cultuur van Curaçao vooralsnog niet gebruikelijk is om intensief bij het ontwikkelingsproces van het kind op school betrokken te zijn (Andersson Elffers Felix, 2011).

Ouderavonden worden op het merendeel van de scholen goed bezocht. Ouders worden uitgenodigd op tijdstippen die goed uitkomen voor werkende ouders. Veen & Van Erp (1995) geven ook aan dat er een geschikt tijdstip voor contact gezocht moet worden. De DIVI DIVI school geeft aan dagelijks via verschillende middelen te communiceren met en naar de ouders. Over het algemeen wordt er in het Nederlands met de ouders gecommuniceerd. Voor ongeveer vijf ouders wordt de communicatie in het Papiaments gedaan, zodat ook zij alle informatie begrijpen. Dit is belangrijk voor effectieve communicatie, aangezien ook Peña (2000: p.44) aangeeft dat een gebrekkige beheersing van de Nederlandse taal het deelnemen aan ouderactiviteiten in de weg staat. Ouders die zich minderwaardig voelen ten opzichte van leerkrachten zijn vaak geneigd om alles te mijden wat met school te maken heeft (Flaxman, Schwartz, Weiler & Lahey, 1998: p.6).

Op vrijwel alle scholen is het voornamelijk de oudercommissie die participeert tijdens activiteiten, zoals sportdagen, schoolreisjes, beroepenmarkten en cultuurdagen. De voornaamste reden hiervoor is dat de meeste ouders beiden overdag werken. Daarnaast zijn er ook veel ouders die vinden dat de school hiervoor verantwoordelijk is en niet de ouders. Dit komt overeen met de studie van Van Erp en Veen (1990) waar lage ouderparticipatie bij activiteiten een gevolg is van een te druk werkschema van ouders en/of dat zij vinden dat ze zich niet met de school moeten bemoeien. Tevens gaven zij aan dat ouders explicieter door de school gevraagd moeten worden om te participeren. In de huidige situatie op de scholen worden er vaak professionals, zoals badmeesters en sportinstructeurs, ingeschakeld in plaats van ouders om de veiligheid te waarborgen. Ook komt het voor dat activiteiten afgelast worden.

Thuisondersteuning kan worden onderverdeeld in het vierde type van Epstein (1995). De scholen geven aan dat maar weinig ouders hun kinderen helpen bij hun huiswerk. Een groot aantal kinderen gaat na schooltijd naar bijles om hun huiswerk te maken. Ouders hoeven na hun werk hier dan geen tijd meer aan te spenderen. De ASHV geeft aan dat het gebrekkige Nederlands een reden voor weinig thuisondersteuning is. Van Erp en Veen, (1990) bevestigen dit in hun eigen onderzoek waar ouders gebrekkig Nederlands hiervoor als een belangrijke reden opgeven. Want meer dan 80% van de populatie van Curaçao spreekt thuis

Papiamento (Dijkhoff & Pereira, 2010). Migge, Léglise & Bartens (2010) geven aan dat de leermethodes en leermaterialen die gebruikt worden op Curaçao, vanuit Nederland komen en hierdoor niet aansluiten op de context van het kind. Bronfenbrenner (1977) bevestigt dit door cultuur en de omgeving als belangrijke factor te noemen bij de ontwikkeling van kinderen. Tijdens activiteiten en interne interacties van veel kinderen op Curaçao, zal Papiamento de gesproken taal zijn. Aangezien de VPCO een Nederlands schoolbestuur is, worden alle scholen geacht Nederlands te spreken. School en het gezin vormen twee microsystemen van het kind die onderlinge relaties hebben. Twee of meer microsystemen van het kind en hun onderlinge relaties wordt het mesosysteem van een kind genoemd. Er bestaat op Curaçao dus een discrepantie tussen de activiteiten en interacties van beide microsystemen. Deze discrepantie tussen thuis- en schoolcultuur zorgt, volgens Van 't Rood (2009: p.6), ervoor dat het zelfbeeld en zelfvertrouwen van deze kinderen wordt aangetast. Tevens is het lastig voor ouders om hun kinderen de juiste mate van thuisondersteuning te bieden.

De oudercommissies worden op alle scholen voornamelijk ingezet bij het organiseren van evenementen en activiteiten. Deze rol van de oudercommissie hoeft ook niet groter te worden gegeven twee scholen aan. Niet alle leden binnen een oudercommissie spelen echter altijd een actieve rol. Tot slot werken vier scholen samen met organisaties en/of bedrijven binnen de gemeenschap. De scholen zijn hier erg positief over. Dit komt overeen met Smit et al., (2006) die ervoor pleit om de activiteiten van scholen, ouders en lokale gemeenschappen meer bij elkaar te betrekken.

Hoe ervaren ouders ouderbetrokkenheid?

Drie oudercommissies geven aan dat veel ouders niet betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind. Dit punt is onder te verdelen in het eerste type, 'parenting' van Epstein (1995). Een voorbeeld hiervan is de informele educatie binnen gezinnen. De mentaliteit op de scholen, van het schoolpersoneel en van veel ouders op Curaçao is dat kinderen zelfstandig moeten handelen. Tevens worden kinderen vaak als volwassen gezien, terwijl één oudercommissie aangeeft dat middelbare scholieren ook kinderen zijn en dat het belangrijk is dat ouders betrokken moeten zijn bij de ontwikkeling van hun kind. Het zelfstandig en autonoom zelf ontwikkelen zijn kenmerken van een individualistische samenleving. Deze autoritatieve opvoedingsstijl sluit dus aan op de mentaliteit van de Nederlandse scholen op Curaçao (Kağıtçıbaşı, 1997; Eldering, 2008; Baumrind, 1980). Het feit dat middelbare scholieren als kinderen gezien worden door de oudercommissie kan echter niet per definitie als een

autoritaire opvoedingsstijl bestempeld worden. Dit sluit ook aan bij het denkbeeld van Killen & Wainryb (2000) die betwijfelen of de status van individualisme en collectivisme als een dichotoom construct beschouwd kan worden.

Type twee van Epstein (1995) bestaat uit de verantwoordelijkheid van school om ouders op de hoogte te stellen en te houden van de voortgang van het kind en het schoolprogramma. De wijze en frequentie van communiceren is hierbij erg belangrijk. Ouders moeten hierop reageren en de school op de hoogte brengen van belangrijke ontwikkelingen van het kind. Het merendeel van de oudercommissies is niet tevreden over de communicatie vanuit school naar ouders toe. Scholen zouden ouders meer en tijdig op de hoogte moeten houden over spelende zaken betreffende data en details van proefwerken en onvoldoendes. Ook vindt de oudercommissie dat ouders te weinig uitgenodigd worden om te helpen binnen de school. Dit wordt bevestigd door Eccles & Harold (1993) die concluderen dat ouders beter geïnformeerd willen worden door school. Daarnaast communiceren leerkrachten op de ASFO ieder op eigen wijze met ouders en is het een gemis dat hier geen aansturing is vanuit de directie. In het onderzoek van Hoover-Dempsey et al. (1987) komt naar voren dat leerkrachten minimale mogelijkheden aan ouders geven om meer betrokken te raken. Tot slot wordt de communicatie op de ASHV niet goed genoeg begrepen door de ouders, waardoor er weinig respons is vanuit de ouders naar de school toe. De Nederlandse taal is hier een belangrijke barrière voor ouders.

Vrijwilligerswerk is op vrijwel alle scholen aan de lage kant. Vaak is het enkel de oudercommissie die actief participeert binnen de school. De oudercommissies missen dan ook voldoende draagvlak van alle ouders. De voornaamste reden is dat veel ouders beiden overdag werken en geen tijd hebben voor vrijwilligerswerk. Dit wordt bevestigd in de bevindingen van Bauch (1993), Benson & Martin (2003), Eccles & Harold (1993), Hill & Taylor (2004) & Mapp (2003) die stellen dat door werk ouders een gebrek aan tijd hebben om verantwoordelijkheid te nemen en aandacht te hebben voor schoolactiviteiten van hun kinderen. Ook zijn er ouders die zich niet willen bemoeien met activiteiten die op school worden georganiseerd. Cutler & Weiner (2001) en Trumbull et al. (2003) stellen dat onderwijs door veel ouders als exclusieve taak van de school wordt gezien. Tevens geeft één oudercommissie aan dat de school activiteiten organiseert, zoals sportevenementen, die niet aansluiten bij de culturele achtergrond van de ouders. In plaats van sportevenementen moeten er dan ook meer feestelijke activiteiten georganiseerd worden om ouders over de drempel te krijgen en draagvlak te creëren voor minder 'populaire' activiteiten. Ook hier vindt er dus een

discrepancie plaats tussen de thuis- en schoolcultuur (Bronfenbrenner, 1977; Van 't Rood, 2009: p.6). De gewoonten van kinderen op het gebied van het beoefenen van sport zijn te beschouwen als vanzelfsprekende gedragsstrategieën en routinematige praktijken van de lokale gemeenschap. De ouders van deze oudercommissie hebben bepaalde opvattingen over welke activiteiten wel georganiseerd zouden moeten worden, namelijk feestelijke activiteiten waar eten, dansen en nieuwe mensen ontmoeten centraal staan. Dit wordt de psychologie van de opvoeders genoemd. Deze opvoedingsideeën zijn cultureel verankerd en geven richting aan de manier waarop ouders opvoeden (Harkness & Super, 1986).

Het merendeel van de scholen geeft aan dat er nauwelijks of geen huiswerkbegeleiding wordt gegeven door ouders thuis. De oudercommissies geven aan dat leerkrachten dit meer moeten stimuleren door ouders op de hoogte te houden van de leerstof van de kinderen. Door meer kennis van projecten en leerstof kunnen ouders thuis ook ondersteunen. Fantuzzo et al. (2004), Izzo et al. (1999) en Desforges & Abouchaar (2003) geven aan dat kinderen het meest profiteren van betrokkenheid van ouders in educatieve thuisactiviteiten, zoals huiswerkondersteuning.

Bij vrijwel alle oudercommissies blijkt dat de scholen nauwelijks samenwerken met de oudercommissies om ouderbetrokkenheid te vergroten. Tevens is het niet duidelijk wie hiervoor verantwoordelijk is. Een belangrijk gevolg hiervan is dat zowel de school als de oudercommissie geen initiatief tonen om beleid te ontwerpen. Communicatie tussen school en oudercommissie vindt daarbij vaak plaats op minimale basis. Uit de resultaten van de interviews blijkt ook dat het merendeel van de oudercommissies echter vermeldenswaardige ideeën heeft over hoe ouderbetrokkenheid vergroot kan worden, ongeacht wie verantwoordelijk is voor de uitvoering. Er zijn dan ook ouders die actie ondernemen om leerkrachten en ook de school aan te sporen om initiatief te nemen om ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid te vergroten. Helaas komt dit vaak door middel van een negatieve communicatie en houding tot stand. Leerkrachten zien ouders hierdoor als last en nemen een afstandelijke en defensieve houding aan, waardoor er een averechts effect ontstaat. Tot slot zou meer openheid van zaken vanuit de school voor oudercommissies al positief zijn.

Wat is de visie van de schoolleiders met betrekking tot ouderbetrokkenheid?

Het merendeel van de directeurs en adjunct-directeurs is tevreden over de huidige situatie. Meer betrokkenheid van ouders zou wel positief zijn en sommige scholen hebben hier dan ook een plan voor, maar andere scholen zien dat niet bewerkstelligd worden. De ASFO noemt

Parent University (Zie bijlage 4) en uniformiteit onder leerkrachten als tools om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Tevens streven zij naar een brede school mentaliteit, waar scholen naast het reguliere onderwijs ook naschoolse opvang, zorg, welzijn, sport of cultuur aanbieden. De Marnix FO noemt kwalitatief goede en transparante communicatie tussen school en ouders om ouderbetrokkenheid te vergroten. Ook zijn er directeuren die verandering op dat gebied niet realistisch vinden. Voor het vergroten van ouderbetrokkenheid moet een beleid vanuit de school ontwikkeld worden. Door middel van voorlichtingen door externe experts kunnen ouders tot een hogere mate van ouderbetrokkenheid gemotiveerd worden. Hier is echter geen geld voor vanuit de school. Tevens laat één directeur weten dat er geen tijd is om ook ouders op te voeden en dat het de cultuur is die heerst. Het empoweren van ouders door het aanreiken van voedingstools wordt dus niet realistisch gevonden.

Concluderend

Dat betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind op school positieve invloeden heeft op zowel het kind als de ouders is bekend. Bronfenbrenner (1977) geeft ook aan dat er een partnerschap tussen school en gezin moet plaatsvinden om deze betrokkenheid te bevorderen. Epstein (1995) deelt ouderbetrokkenheid in zes verschillende typen in. Type één, parenting, vindt plaats in het microsysteem 'gezin' van Bronfenbrenner (1977). Ook type vier, ondersteuning van het kind bij het maken van huiswerk, vindt plaats binnen het gezin en is dus een microsysteem van het kind. Communicatie, vrijwilligerswerk en besluitvorming vinden plaats in het mesosysteem van het kind, namelijk tussen gezin en school. Tot slot vindt type zes, samenwerking met de gemeenschap, plaats in het exosysteem, waarbij gezin en school samenwerken met een microsysteem die niet rechtstreeks van het kind is. Hoe ouders alle zes de typen van ouderbetrokkenheid invullen heeft te maken met hun religie en wereldbeeld. In het model van Bronfenbrenner wordt de culturele dimensie echter alleen beperkt tot het macroniveau, terwijl dit dus duidelijk invloed heeft op exo-, meso, en microniveau. De 'Developmental niche' van Harkness & Super (1986) stelt wel dat de opvoedingsideeën van ouders cultureel verankerd zijn en richting geven aan de manier waarop ouders opvoeden. Deze opvattingen werken door in de dagelijkse settingen waarin een kind verkeert en vormen de belangrijkste microsystemen. Tevens werken deze opvattingen door in het meso- en exosysteem en uiten zich in de gewoonten, verzorging en opvoeding van kinderen. Deze opvoedingsideeën van ouders kunnen per culturele groep verschillen. In de cultuur van Curaçao is het vooralsnog niet gebruikelijk om intensief bij het ontwikkelingsproces van het kind op school betrokken te zijn. Dit is in tegenstelling met het

doel dat het Nederlandse schoolbestuur, de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs, heeft voor ouderbetrokkenheid. De drie subsystemen van de 'Developmental niche' werken als kanalen waardoor de niche, als een open systeem, beïnvloed kan worden door de invloeden van buitenaf. Sociale veranderingen die plaatsvinden wanneer kinderen naar de Nederlandse scholen gaan, kunnen verandering brengen in de sociale waarden die kinderen hebben en zo direct de 'parental ethnotheories' beïnvloeden. Veranderingen in gewoonten, verzorging en opvoeding van de kinderen kunnen hierbij optreden. De VPCO zou de DIVI DIVI L.O.M. als voorbeeld kunnen nemen, aangezien zij erin slagen om een verandering in opvattingen van ouders teweeg brengen v.w.b. ouderbetrokkenheid.

Kritische kanttekening

In dit onderzoek is gewerkt met een wetenschappelijke methode en de data is geanalyseerd aan de hand van het kwalitatieve data-analyse programma MAXQDA11 om de betrouwbaarheid van de resultaten zo groot mogelijk te maken. De kennis van de respondenten betreffende het onderwerp ouderbetrokkenheid is gewaarborgd door voldoende uitleg over dit onderwerp te geven. Onvolkomenheden zijn vermeden door goed door te vragen, vragen uit te leggen en antwoorden te herhalen en te bevestigen. Desondanks zijn er beperkingen in het onderzoek. De resultaten en bevindingen zijn alleen geldig voor de huidige situatie en voor de momenteel zittende directeur of directrice van de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs. Het onderzoek is dus niet extern valide; de resultaten kunnen niet gegeneraliseerd worden. Elke school heeft zijn eigen visie en aanpak voor ouderbetrokkenheid. Tevens zitten de ouders die zijn geïnterviewd in de oudercommissie en dat betekent dat zij bij de actieve en betrokken ouders horen. Zij vonden het soms moeilijk om concreet over de ouderbetrokkenheid van alle ouders te praten. Aangezien zij wel alle ouders binnen de school vertegenwoordigen, is het gelukt om het volgende algemene beeld te schetsen.

Het gezin is het belangrijkste microsysteem van een kind. Zowel de scholen als de oudercommissies geven aan dat het merendeel van de ouders niet betrokken is bij de ontwikkeling van hun kind. Naarmate kinderen ouder worden participeren zij ook in andere microsystemen. De overgang van het gezin naar school, ook wel ecologische transitie genoemd, dwingt kinderen om te gaan met de discrepanties tussen deze beide microsystemen. Ouders participeren nauwelijks bij activiteiten op school en ook de mate van thuisondersteuning is matig. Onderwijs wordt dus als exclusieve taak van de school gezien.

Dit botst soms met de individualistische mentaliteit van de scholen. Het merendeel van de kinderen heeft moeite met het ontwikkelen van deze individualistische kenmerken. VMBO is dan ook de meest gekozen studierichting, mede doordat kinderen geen ondersteuning vanuit thuis krijgen. Het gezin en de school zijn microsystemen die worden beïnvloed door een wijder fysieke en maatschappelijke context. Formele en informele sociale structuren rond het gezin hebben vooral invloed op ouders en daarmee indirect ook op kinderen. Werkzaamheden van ouders buitenshuis bepalen de mate waarin zij voor hun kinderen beschikbaar zijn. In het merendeel van de Curaçaose gezinnen werken beide ouders en hebben hierdoor geen tijd of energie om aandacht te schenken aan de educatie van hun kinderen. Ook speelt het sociale netwerk van het gezin een belangrijke rol. Meer dan 80% van de populatie van Curaçao spreekt thuis Papiamentu, integenstelling tot de Nederlandse leermethoden en leermaterialen die gebruikt worden. Tevens is het lastig voor ouders om hun kinderen de juiste mate van thuisondersteuning te bieden wanneer zij de Nederlandse taal niet voldoende beheersen. De ideologieën van de samenleving van Curaçao blijkt dus erg te verschillen. Curaçao heeft een collectivistische cultuur, maar kinderen volgen onderwijs op Nederlandse scholen. Dit zorgt voor een discrepantie tussen de thuis- en schoolcultuur. In de aanbevelingen wordt er geprobeerd in te spelen op deze discrepantie en daarmee de ouderbetrokkenheid te vergroten.

Aanbevelingen

Gebaseerd op de resultaten van deze studie worden er aanbevelingen gedaan voor elke type van ouderbetrokkenheid en - participatie. Uit de hierboven besproken conclusies blijkt dat er veel variatie bestaat in de mate van ouderbetrokkenheid tussen de scholen. Bepaalde oorzaken van lage ouderbetrokkenheid worden echter wel door meerdere scholen benoemd. Het is dan ook positief dat scholen inzicht krijgen in hun huidige situatie en daarbij ook kennis vergaren over de situatie van de andere scholen. Zo kunnen scholen op een laagdrempelige manier leren van elkaars ervaringen. Het is dan ook zeker aan te bevelen dat de scholen met elkaar in gesprek gaan, met daarbij als voorbeeldfunctie de scholen die een hoge mate van ouderbetrokkenheid hebben. Daarbij kunnen de volgende suggesties waardevol zijn voor het verbeteren van ouderbetrokkenheid op de scholen van de VPCO.

Parenting

Om ouderbetrokkenheid te vergroten, is het van belang dat de school de juiste verwachtingen schept v.w.b. de rol die ouders dienen te spelen tijdens het schooljaar. De school dient

kenbaar te maken dat ouders samen met de school verantwoording dragen voor de opvoeding en het onderwijs van de kinderen. Wanneer ouders zich medeverantwoordelijk voelen, zullen zij eerder participeren in activiteiten en meer belangstelling hebben voor hun kind. Daarnaast is het sterk aan te bevelen dat scholen persoonlijke begeleiding krijgen vanuit de VPCO bij het vormgeven van ouderbetrokkenheid. Voor een groot aantal scholen is het niet duidelijk wat ouderbetrokkenheid precies inhoudt en er bestaat op die scholen dan ook geen beleid. Wanneer dit niet duidelijk is voor de school is het ook lastig voor ouders om hun rol hierin te vinden en vervullen. Voor het ontwerpen van een beleid moeten de VPCO en de scholen goed inzicht krijgen in de achtergronden, doelen en benodigheden van de betreffende gezinnen. Het beleid moet namelijk wel aansluiten op de mogelijkheden die ouders hebben om betrokken te zijn bij hun kind. Het is bekend dat het merendeel van de ouders overdag werkt, waardoor hun betrokkenheid beperkt is. Op de DIVI DIVI school is dit ook het geval maar daar is de ouderbetrokkenheid wel hoog. Een beleid ontwikkelen en kenbaar maken aan ouders is dus een essentieel onderdeel.

Communicatie

Het is een vereiste voor scholen dat er duidelijke communicatie naar ouders plaatsvindt over welk beleid zij voeren t.a.v. ouderbetrokkenheid. Het beleid moet tevens zorgen voor uniformiteit in de werkwijze van leerkrachten. De meest effectieve manier van communiceren moet gekozen worden, zoals e-mail, brieven en/of telefonisch contact. Daarnaast is het handig voor scholen om te begrijpen waarom de meeste ouders nu niet betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind, zodat zij hier effectief op in kunnen spelen. Voor ouders is het van belang dat zij veelvuldig en vroegtijdig geïnformeerd worden over data van o.a. proefwerken, activiteiten, ouderavonden en informatieavonden. Ouders moeten het huiswerk van hun kind kunnen opzoeken op internet, in een agenda, etc. Daarnaast moeten ouders regelmatig op de hoogte gehouden worden over de ontwikkeling van hun kind op school en leerstof die behandeld wordt. Tot slot, wanneer ouders hun kinderen moeten ophalen en wegbrengen in de klas, zoals op de DIVI DIVI gebeurt, zal er veel persoonlijk contact met de leerkracht kunnen plaatsvinden.

Vrijwilligerswerk

Voor wat betreft ouderparticipatie: het is van belang dat de school en dan voornamelijk de leerkrachten ervoor zorgen dat ouders zich welkom en gewaardeerd voelen binnen de school. Dit kan bewerkstelligd worden door ouders betrokken te laten zijn bij het organiseren van activiteiten. Kennis van specialiteiten en ideeën van ouders is hierbij van belang.

Leerkrachten moeten dan wel open staan voor het betrekken van ouders binnen de school en dan voornamelijk ouders die nog niet zichtbaar zijn. Daarnaast is het van belang om inzicht te krijgen in het feit dat activiteiten zoals sportdagen weinig interesse van ouders wekken. Activiteiten moeten dus aansluiten bij de interesse van ouders om zo drempels weg te halen naar de school toe. Laagdrempelige activiteiten en festiviteiten kunnen een begin zijn waar school en ouders kunnen kennismaken en een vertrouwensband kunnen opbouwen. Persoonlijk contact met ouders initiëren blijkt hierbij erg effectief te zijn.

Thuisondersteuning

Leerkrachten moeten ouders op de hoogte houden, via een effectief communicatiemiddel, van het huiswerk en de leerstof van hun kind. Daarbij moet de school op de hoogte zijn van de thuissituatie van elk kind en samen met de ouders bespreken hoe het kind thuis het beste ondersteund kan worden. Op de hoogte zijn van de thuissituatie houdt in dat ouders voorwaarden kunnen scheppen om hun kind huiswerk te laten maken. Daarnaast blijkt dan bovendien of ouders zelf voldoende kennis hebben om hun kind te ondersteunen. Tot slot is het effectief wanneer de school ook controleert of huiswerk gemaakt is en monitort hoe het thuisondersteuningsproces daarbij verloopt.

Besluitvorming

Het is in het voordeel van scholen om een goed functionerende oudercommissie te hebben. Veel ouders hebben een voldoende educatieve achtergrond om de school te kunnen helpen om beleid uit voeren dat een positief effect heeft op de ontwikkeling van kinderen. Daarbij kan een oudercommissie ervoor zorgen dat ouders zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het succes van de school. Hiervoor moeten ouders wel een stem hebben die meetelt. Een oudercommissie is voor de school daarom een extra verbinding naar alle ouders toe. Het is belangrijk dat de school samen met de oudercommissie richtlijnen creëert over de taken, bevoegdheden en frequentie van vergaderingen.

Samenwerking met de gemeenschap

Het is van belang dat er inzicht komt in de rol die de gemeenschap kan spelen binnen de school. Behalve dat de school een belangrijk rol heeft binnen de gemeenschap, zoals kinderen opleiden voor een beroep en voor de samenleving, kan de gemeenschap ook een rol spelen binnen de school. Professionals kunnen hun vaardigheden en kennis gebruiken om kinderen en studenten te enthousiasmeren en op te leiden. Activiteiten die in samenwerking met de gemeenschap worden georganiseerd, zijn tevens een mooie gelegenheid om verschillende gezinnen met elkaar in contact te brengen.

Literatuur

- Andersson Elffers Felix (2011). Onderwijs en Jongeren Samenwerkingsprogramma. *Onderzoeksrapportage midterm evaluatie OJSP 2008-2012 op Curaçao en Sint Maarten.*
- Baarda, D. B., & Goede, M. P. M. de (2001). *Basisboek Methoden en Technieken. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek.* Groningen: Stenfert roese.
- Bauch, P. A. (1993). Improving education for minority adolescents: Toward an ecological perspective on school choice and parent involvement. In N. F. Chavkin (Ed.), *Families and schools in a pluralistic society* (pp. 121-146). *Albany: State University of New York Press*
- Benson, F., & Martin, S. (2003). Organizing successful parent involvement in urban schools. *Child Study Journal, 33*, 187-193.
- Bergmann, H. (1996). Quality of education and the demand for education: Evidence from developing countries. *International Review of Education, 42*, 581-604.
- Bilgin, S. & Nelissen, C. (1995). De school thuis. Onderwijsondersteunend gedrag van Marokkaanse en Turkse ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs. *Leiden: LISWO.*
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist, 32*, 513-531.
- Burnet, T., & Atmowiriono, C. (2007). “Depressiviteit onder Arubaanse en Antilliaanse studenten van de Haagse Hogeschool”. *Haagse Hogeschool.*
- Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao (2012). Enkele voorlopige uitkomsten van Census 2001 Curaçao.
- Christenson, S. L., Rounds, T., & Gorney, D. (1992). Family factors and student achievement: An avenue to increase students’ success. *School Psychology Quarterly, 7*, 178-206.
- Cutler, W. W., & Weiner, L. Y. (2001). Parents and Schools: The 150-Year Struggle for Control in American Education. *History of Education Quarterly, 41*, 553-555.
- D’Andrade, R. G., & Strauss, C. (1992). *Human Motives and Cultural Models.* Cambridge, New York, Melbourne: Cambridge University Press.
- Desforges, C., & Abouchaar, A. (2003). *The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievements and adjustment: A literature review.* London: Department for Education and Skills, Research Report 433.

- Dienst Cultuur en Educatie & Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (2006). Jeugdbeleidsplan Curaçao 2006-2009. *CBS Census onderzoek 2009*.
- Dijkhoff, M., & Pereira, J. (2010). Language and education in Aruba, Bonaire and Curacao. *The university of aruba*.
- Dijs, N. M. van der (2011). The nature of ethnic identity among the people of Curacao. *Drukkerij De Curaçaosche Courant N.V.*
- Driessen, G., Smit, F., & Slegers, P. (2005). Parental involvement and educational achievement. *British Educational Research Journal, 31*, 509-532.
doi:10.1080/01411920500148713
- Eccles, J. S., & Harold, R. D. (1993). Parent-school involvement during the early adolescent years. *Teachers College Record, 94*, 568-587.
- Edburgh Consultants (2006). Mid - term evaluatie van de deelprogramma's Funderend Onderwijs en Beroeps Onderwijs in de Nederlandse Antillen.
- Eldering, L. (2008). Cultuur en Opvoeding: interculturele pedagogiek vanuit ecologisch perspectief . *Rotterdam: Lemniscaat b.v.*
- Epstein, J. L. (1995). School-family-community partnerships: caring for the children we share. *Phi Delta Kappan, 76*, 701-712.
- Fantuzzo, J., MacWayne, C., Perry, M. A., & Childs, S. (2004). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioral and learning competencies for urban low-income children. *School Psychology Review, 33*, 467-480.
- Finders, M., & Lewis, C. (2002). Why some parents don't come to school. *Educational leadership, 14*, 50-55.
- Flaxman, E., Schwartz, W., Weiler, J., & Lahey, M. (1998). *Trends and Issues in Urban Education*. 425-447.
- Georgiou, S. N. (1997). Parental involvement: Definition and outcomes. *Social Psychology of Education, 1*, 189-209.
- Georgiou, S. N., & Tourva, A. (2007). Parental attributions and parental involvement. *Social Psychology of Education, 10*, 473-482.
- Greenfield, P. M. & Cocking, R. R. (1994). *Cross-cultural roots of minority child development*. Hillsdale New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Haynes, N. M., Comer, J. P., & Hamilton-Lee, M. (1989). School climate enhancement through parental involvement. *Journal of School Psychology, 27*, 87-90.
doi:10.1016/0022-4405(89)90034-4
- Hill, N. E., & Taylor, L. C. (2004). Parental school involvement and children's academic

- achievement: Pragmatics and issues. *Current Directions in Psychological Science*, 13, 161-164.
- Hoover-Dempsey, K. V., Bassler, O. C., & Brissie, J. S. (1987). Parent involvement: Contributions of teacher efficacy, school socioeconomic status, and other school characteristics. *American Educational Research Journal*, 24, 417-435.
- Hoover-Dempsey, K.V. & Sandler, H.M. (1995). Parental Involvement in Children's Education: Why does it make a Difference? *Teacher College Records*, 97, 310-331.
- Hoover-Dempsey, K. V., et al. (2005). Why do parents become involved? Research findings and implications. *The Elementary School Journal*, 106, 105-130.
- Izzo, C. V., Weissberg, R. P., Kaspro, W. J., & Fendrich, M. (1999). A longitudinal assessment of teacher perceptions of parent involvement in children's education and school performance. *American Journal of Community Psychology*, 27, 817-839.
- Kağıtçıbaşı, C. (1997). Individualism and collectivism. In J. F. Berry, M. H. Segall, & C. Kağıtçıbaşı (Eds.), *Handbook of cross-cultural psychology* vol. 3 (p. 1-49). London: Allyn & Bacon.
- Keesing, R. M. (1981). *Cultural anthropology A contemporary perspective*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Killen, M., & Wainryb, C. (2000). Independence and interdependence in diverse cultural contexts. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 87, 5-21.
doi:10.1002/cd.23220008703
- Kruit, H., & Groeneveld, J. (2009). (On)vermogen!? Onderzoek naar de hulpbehoefte van eenoudergezinnen die onder de armoedegrens leven in Banda Abou. *Maatschappelijk werk en dienstverlening, CHE Ede*.
- Lee, J. S., & Bowen, N. K. (2006). Parent involvement, cultural capital, and the achievement gap among elementary school children. *American Educational Research Journal*, 43, 193-218.
- Mapp, K. L. (2003). Having their say: Parents describe why and how they are engaged in their children's learning. *School Community Journal*, 13, 35-64.
- Marschütz, G. (2000). Familie Humanokologisch: Theologisch-Ethische Perspektiven. Münster, 5.
- Migge, B., Léglise, I., & Bartens, A. (2010). *Creoles in Education. An appraisal of current programs and projects*. John Benjamins Publishing
- Peetsma, T., & Blok, H. (2007). Onderwijs op maat en ouderbetrokkenheid; het integrale eindrapport. *SCO-Kohnstamm Instituut*. ISBN: 978-90-6813-8412

- Peña, D. C. (2000). Parent Involvement: Influencing Factors and Implications. *Journal of Educational Research*, 94, 42-54.
- Quality Development (2012). Resultaten Monitoring Onderwijs en Jongeren Samenwerkingsprogramma (OJSP).
- Rood, R. A. van 't (2009). Support to the Netherlands Antilles Youth Development Programme.
- Serpell, R. (1999). Theoretical conceptions of human development. In L.Eldering & P.Leseman (Eds) *Effective early intervention: cross-cultural perspectives*, (41-66). *New York: Falmer*
- Sui-Chu, E. H., & Willms, J. D. (1996). Effects of parental involvement on eighth-grade achievement. *Sociology of Education*, 69, 126-141.
- Smit, F. (2001). *Onderzoek naar het functioneren van de relatie ouders en basisschool*. Nijmegen: ITS
- Smit, F., Sluiter, R., & Driessen, G. (2006). Literatuurstudie ouderbetrokkenheid in internationaal perspectief. *Radboud Universiteit Nijmegen*.
- Super, C. M., & Harkness, S. (1986). The Developmental Niche: A Conceptualization at the Interface of Child and Culture. *International Journal of Behavioral Development*, 9, 545-569. doi:10.1177/016502548600900409
- The original Parents University (2013). Geraadpleegd op 13 juni 2013 van <http://www.parentuniversity.net/>
- Tennekes, H. (1994). Cultuur en handelen: perspectieven voor een antropologische cultuurtheorie. *Antropologische verkenningen*, 18, 2-14.
- Trumbull, E., Rothstein-Fisch, C., & Hernandez, E. (2003). Parent involvement in schooling: According to whose values? *School Community Journal*, 13, 45-72.
- Veen, A. (1999). *Stappen op weg naar onderwijsondersteuning, deel 1a. Antilliaanse en Arubaanse ouders in Rotterdam over de relatie tussen ouders en basisschool*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut.
- Veen, A., & Erp, M. van (1995). *Stappen op weg naar onderwijsondersteuning, deel 2. Basisscholen in Rotterdam over de relatie met ouders*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut.
- VPCO (2013). Beleidsdocumenten.
- Vries, P. de (2010). *Handboek ouders in de school*. Drukkerij Wilco, Amersfoort.

Wit, C. de (2005). *Partnerschap tussen school en ouders. In het belang van het kind*. Den Bosch: KPC Groep.

Zellman, G. L., & Waterman, J. M. (1998). Understanding the impact of parent school involvement on children's educational outcomes. *Journal of Educational Research*, 91, 370-380.

Bijlage 1: topic lijst interview directeuren en adjunct-directeuren

1	Introductie (5 min)	Jezelf voorstellen
		Dank u wel
		Doel onderzoek (alg.) en dit interview Doel van het onderzoek Wat gebeurt er met de afgenomen informatie
		Inhoud en opbouw interview Vrijheid
		Opnemen?
2	Kennismaking (5 min)	Functie, organisatie informant Naam Functie omschrijving Hoe lang bent u al directeur?
3.	Afsluiting (5 min)	Bedankt
		Afspraak: beloof je thesis
		Nog eens navragen?
		Eventueel napraten

Ouderparticipatie (korte introductie)

- Hoe staat het met de ouderparticipatie? Hoe geeft de school vorm aan ouderparticipatie?
- Hoog of laag? Laag → schuld bij ouders of school? Hoog → te danken aan? Ouders en/of school?
- Communicatiemiddelen → laag: eenrichtingsverkeer? Hoog: tweezijdig/terugkoppeling?
- Huidige situatieschets → Wat is uw ideaalbeeld wat betreft ouderparticipatie?

Ouderbetrokkenheid (korte introductie)

- Hoe belangrijk vindt u ouderbetrokkenheid?
- Kunt u iets vertellen over de ouderbetrokkenheid op uw school?
Communicatiemiddelen → laag: eenrichtingsverkeer? Hoog: tweezijdig/terugkoppeling?
- Internet
- Aantal ouderavonden per jaar (wordt er rekening gehouden met schema ouders?)
- Huiswerkcontroles (indien slecht → terugkoppeling naar ouders)
- Bent u tevreden over de huidige situatie? Wat is uw ideaalbeeld wat betreft ouderbetrokkenheid?

Bijlage 2: topic lijst interview oudercommissies

1	Introductie (5 min)	Jezelf voorstellen
		Dank u wel
		Doel onderzoek (alg.) en dit interview Doel van het onderzoek Wat gebeurt er met de afgenomen informatie
		Inhoud en opbouw interview Vrijheid
		Opnemen?
2	Kennismaking (5 min)	Functie, organisatie informant Naam Functie omschrijving binnen de OC Hoe lang bent u al actief in de OC?
3.	Afsluiting (5 min)	Bedankt
		Nog eens navragen?
		Eventueel napraten

Ouderparticipatie (korte introductie)

- Hoe staat het met de ouderparticipatie? (Voorbeelden gebruiken van blaadje) Hoe geeft de school vorm aan ouderparticipatie?
- Hoog of laag? Laag → schuld bij ouders of school? Hoog → te danken aan? Ouders en/of school? Kunt u uitleggen waarom?
- Kunt u iets vertellen over de communicatie tussen de school en de ouders?
- Middelen & Frequentie → Hoe komt dat? laag: eenrichtingsverkeer? Hoog: tweezijdig/terugkoppeling? Kunt u daar een beeld van geven?
- Wat is uw mening daarover?
- Huidige situatieschets → Wat is uw ideaalbeeld wat betreft ouderparticipatie?

Ouderbetrokkenheid (korte introductie)

- Hoe belangrijk vinden de ouders ouderbetrokkenheid?
- Kunt u iets vertellen over de ouderbetrokkenheid op uw school
- Hoe verloopt de communicatie tussen de school en de ouders wat betreft ouderbetrokkenheid?
- Middelen & Frequentie. → Hoe komt dat? laag: eenrichtingsverkeer? Hoog: tweezijdig/terugkoppeling? Kunt u daar een beeld van geven?
- Wat is uw mening daarover?
- Bent u tevreden over de huidige situatie? Wat is uw ideaalbeeld wat betreft ouderbetrokkenheid?

Bijlage 3: ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid

Ouderparticipatie: er is sprake van ouderparticipatie wanneer ouders meedoen met activiteiten en meehelpen binnen de school.

Voorbeelden:

- Voorleesmoeders
- Schoolreisbegeleiding
- Goede doelen
- Sportevenementen

Ouderbetrokkenheid: er is sprake van ouderbetrokkenheid als uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich gedeeld verantwoordelijk voelen voor de leerontwikkeling op school van hun kinderen. Ouders zijn dan emotioneel betrokken bij zowel de ontwikkeling van hun kind als bij de school en de leraar. Ouderbetrokkenheid gebeurt voornamelijk thuis en is in zowel het Funderend Onderwijs als het Voortgezet Onderwijs van belang.

Voorbeelden:

- Ouderavonden bezoeken
- Belangstelling
- Voorwaarden scheppen om huiswerk te maken
- Huiswerkbegeleiding
- Notie belangrijke data
- Overhoren van proefwerken

Bijlage 4: Parents University

Kinderen zijn emotionele wezens met de mogelijkheid tot een rationele ontwikkeling. Ouders en leerkrachten hebben de taak te helpen bij deze ontwikkeling. Vaardigheden die ouders moeten vergaren zijn o.a. geloof, respect, luisteren, samenwerken, integriteit en vergeven. Parent University geeft les in alle aspecten van ouderschap. De bovenstaande vaardigheden worden aan ouders geleerd aan ouders met kinderen vanaf vier jaar oud (Parents University, 2013). De volgende cursussen worden aangeboden:

- Potty training made easy
- Effective discipline with young children
- Married with children:
- Parenting 101: what exactly is a child? The most important question that no one ever asks!